

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Westernové městečko-turistická lokalita

Vysočiny

Bakalářská práce

Autor: Dana Kružíková

Vedoucí práce: akad. malíř Vladimír Netolička

Jihlava 2011

Vysoká škola polytechnická Jihlava

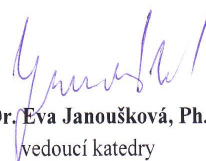
Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Dana Kružíková
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Cestovní ruch
Název práce:	Westernové městečko-turistická lokalita Vysočiny
Cíl práce:	Pojem western-divoký západ, spojený se vznikem westernových městeček jako turistických atrakcí v republice a na Vysočině, s konkrétním zaměřením na Šiklův mlýn. Práce by měla sloužit běžnému turistovi, který navštívuje Šiklův mlýn a návštěvníku Šiklova mlýna k porozumění pojmu westernová kultura. Práce se bude zabývat i zajímavými místy v blízkém okolí.

ak.mal. Vladimír Netolička
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Abstrakt

KRUŽÍKOVÁ, Dana: Westernové městečko – Turistická lokalita Vysočiny. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická v Jihlavě. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce akad. mal. Vladimír Netolička. Stupeň kvalifikace: bakalář. Jihlava 2011. 56 stran.

Obsahem teoretické části této bakalářské práce je seznámit návštěvníka Šiklova mlýna s pojmem western – Divoký západ a jinými náležitostmi. Praktická část se poukazuje na westernová městečka v České republice a zaměřuje se konkrétně na Šiklův mlýn. V další části se práce zabývá některými zajímavými místy na Vysočině, v blízkosti Šiklova mlýna, v podobě navržených tras.

Klíčová slova: Cestovní ruch, Vysočina, Divoký západ, Významné osobnosti, Westernová městečka, Šiklův mlýn, Výlety do okolí

Abstrakt

KRUŽÍKOVÁ, Dana : Western city – Tourist site of Vysočina. Bachelor thesis. College of Polytechnics, Jihlava. Department of Tourism. Thesis supervisor : ac. painter Vladimír Netolička. Level of profesional qualification : Bachelor. Jihlava 2011. 56 pages

In the theoretical part of this thesis is to introduce visitors Sikl's mill with a Western concept - the Wild West and other essentials. Practical part of points to the western town in the Czech Republic and focuses specifically on Sikl's mill. In another part of the work deals with some interesting places in the Highlands, near Sikl's mill, in the form of proposed routes.

Key words: Tourism, Highlands, Wild West, VIPs, Western towns, Sikl's mill, Trips

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Předmluva

Tato práce se zabývá vznikem Divokého západu a jeho počátky v Americe. Hlavním tématem je seznámit běžného člověka s tímto pojmem, ale i s jinými, jako jsou například různá zvukná jména, která k tomuto fenoménu neodmyslitelně patří nebo například kdo je kovboj, jak žil apod. V praktické části se zaměřuji na westernová městečka v republice, konkrétně na Šiklův mlýn. Další částí jsou výlety do okolí, které mají návštěvníkovi westernového městečka Šiklův mlýn ukázat, že je i v okolí co obdivovat. Podmětem pro mě byla práce v této firmě. Rozhodla jsem se jí zabývat více, aby měl každý možnost poznat vznik westernu obecně, tak i na Vysočině. Vedlo mě k tomu to, že i dnes návštěvníka baví westernová kultura a že se k ní rád vrací, a i pro mě to byla zajímavá zkušenost. Při tvorbě jsem vycházela z menší části z knih (především dějiny Divokého západu), z větší části pak z rozhovoru s majitelem Šiklova mlýna. O Divokém západě na Vysočině totiž neexistují žádné knižní publikace, proto je poměrně složité dostat se k všeobecnému vzniku městečka a okolností s tím spojené. Tímto bych tedy chtěla poděkovat panu Liboru Šiklovi a Veronice Šiklové za cenné rady a poznámky o westernovém městečku, a za odborné rady akademickému malíři, panu Vladimíru Netoličkovi. Práce by měla sloužit jako informační průvodce o Divokém západu s konkrétním zaměřením na Vysočinu. Práce by mohla posloužit také informačním centrům v městečku, ale i na jiných místech, jako jsou cestovní kanceláře a agentury.

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická část	10
1.1 Základy cestovního ruchu	10
1.2 Charakteristika kraje Vysočina	10
2 Dějiny Divokého západu	11
2.1 Původní obyvatelé	11
2.2 Objevení Ameriky	12
2.3 Občanská válka	12
2.4 Divoký západ	13
2.5 Kovbojové, cowgirls, pistolníci	15
2.6 Významné osobnosti na Divokém západě	18
3 Praktická část	21
3.1 Stonetown	22
3.2 Beaver City	22
3.3 Rolftown	22
3.4 Halter Valley	23
3.5 Boskovice	23
4 Westernové městečko Šiklův mlýn	24
4.1 Historie	24
4.2 Základní služby	26
4.2.1 Ubytování	26
4.2.2 Stravování	27
4.3 Městečko	27
4.4 Draxmoor	32
4.5 Muzeum veteránů Dolní Rožínka	33
4.6 Zámecký statek	33
4.7 Animal park	33
5 Okolí	34
6 Na výlet do okolí	35
6.1 Po stopách Santiniho	35
6.2 Na cestách s Babou Jagou	39
6.3 Putování po Bystřicku	42
6.4 Filmová procházka s Madagaskarem a Dobou ledovou	45
6.5 Za tajemstvím jeskyní	47
Závěr	50
Použitá literatura	52

Seznam obrázků

obrázek 1 Šerifova hvězda	17
obrázek 2 Městečko shora	27
obrázek 3 Městečko	28
obrázek 4 Draxmoor	32
obrázek 5 Púdorys	39
obrázek 6 Hrad Dalečín	44
obrázek 7 Hrad Skály	44
obrázek 8 Hamroň	45
 graf návštěvnosti	 11

Úvod

Bakalářskou práci nazvanou Westernové městečko – Turistická lokalita Vysočiny jsem si zvolila sama a to z toho důvodu, že jsem jako malá toto místo často navštěvovala a i teď jako dospělá se sem vracím, ovšem z pracovního hlediska. Ke kraji Vysočina mám blízký vztah už jen proto, že jsem se zde narodila, ale také na něm mám ráda to, že je tu stále co objevovat a obdivovat a že má každému návštěvníkovi co nabídnout.

Tato práce má dvě části. Teoretickou a praktickou. V první části (teoretické) se zaměřím na pojem Divoký západ s dalšími okolnostmi vzniku. V jednotlivých kapitolách dále vysvětlím, kdo byl kovboj, jakým stylem života žil a další zajímavosti. Samostatnou kapitolu tvoří jména slavných na Divokém západě, kterými byl tento fenomén pozdvihnut. Praktická část bude obsahovat jména celorepublikových westernových městeček v čele s hlavním na Vysočině, westernové městečko Šiklův mlýn. Právě na toto místo je zaměřená moje bakalářská práce. Posloužit by měla návštěvníkovi Šiklova mlýna k porozumění a vzniku této, dnes už velice rozvinuté kultuře. Součástí jsou také zajímavá místa v okolí. Dále v rámci praktické části vytvořím několik poznávacích zájezdů. Tyto zájezdy jsou určeny pro návštěvníka městečka, který se zde ubytuje a chce podnikat i výlety do okolí. Vytvořím 5 okruhů, které jsou více či méně vzdálené. Některé se mohou zdát náročnější, jiné zas méně složité. Je na každém, kterou trasu zvolí. Cílová skupina není určená, zúčastnit se těchto výletů může každý.

Zdůraznit bych chtěla, že k tématu westernových městeček obecně nejsou žádné knižní publikace, proto jsem byla velice ráda, že jsem se mohla setkat s majitelem westernového městečka Šiklova mlýna, panem Liborem Šiklem, a že mi poskytl informace o jeho vzniku, bez kterých by tato práce asi nebyla možná. Tato bakalářská práce by měla sloužit jako informační materiál pro městečko o Divokém západě, včetně navržených tras, a také cestovním kancelářím a agenturám.

Hlavním cílem je poukázat na westernovou kulturu v kraji Vysočina a pomocí poznávacích zájezdů vyzdvihnout i další zajímavosti v blízkém okolí.

Metodika práce

Bakalářskou práci na téma Westernové městečko Šiklův mlýn - turistická lokalita Vysočiny – jsem si vybrala, protože je mi téma velice blízké. Do této firmy jezdím již několik let pracovat a přirostlo mi k srdci. Měla jsem možnost pozorovat, jak vše funguje a proto jsem se rozhodla podívat obecně na téma Divoký západ. Pracovat budu s odbornou literaturou. Nápomocnou mi bude kniha od pana Navrátila s názvem Stručné dějiny USA. Tato kniha je poměrně stará, ale informace v ní jsou pěkně srozumitelné a pěkně se mi s ní bude pracovat, proto jí zařadím do svých zdrojů. Také Dějiny amerického národa od Johnsona přinesou do mé práce mnoho informací o Divokém západě. Konkrétně zde jsou pěkně popsány klíčové události z dějin Ameriky, ale i jména slavných osobností. V poslední řadě bych zmínila knihu Kovbojové od Nadi Nevisové, ve které najdu spoustu užitečných informací o kovbojích a jejich životě. Tato kniha bude pro moji práci největším přínosem z hlediska popisu pravého - typického westernu. Dalším zdrojem práce bude internet. Především stránky časopisu abc.blesk, ale i magazín libimseti.cz mi pomohou k lepšímu náhledu na tuto kulturu. Hlavní bude dostat se k jádru věci - jak vlastně westernové městečko Šiklův mlýn vzniklo, jak se bude dál vyvíjet a to prostřednictvím pana Šikla, který mi podá spoustu důležitých informací. Využiji i stránky westernového městečka western.cz, které mi budou velkou oporou. I ostatní internetové zdroje ohledně památek ve vytvořených trasách mi budou velkým pomocníkem. Zmínit bych chtěla především stránku facebook.com, kde jsem našla nádherné fotografie Mariina loubí, díky kterým toto místo zařadím do mých tras, a jako poslední zmíním i stránku habri.eu, která pro mě bude zajímavá z hlediska dalších, jejich tras - na kole, na koni a pěšky. Pracovat budu také s interními zdroji a vlastními materiály.

1 Teoretická část

1.1 Základy cestovního ruchu

Cestovní ruch je jedním z odvětví, které se dynamicky rozvíjí. Má velký vliv na zaměstnanost. Denně přibývají nová místa, podílí se také na růstu hrubého domácího produktu, záchranu kulturních, uměleckých a historických památek. Zvyšuje vzdělanost obyvatelstva a příjmy domácností. Lidé jezdí do těch míst, které jim mají co nabídnout. Vyhledávají především odpočinek, zábavu, kulturní a sportovní vyžití, upevňují své zdraví. Jsou informovanější, zkušenější, ale i náročnější, a za své peníze očekávají stále vyšší hodnotu. Pro některé se stal cestovní ruch základním komponentem životní úrovně. *(Jakubíková, 2009, str. 11)*

1.2 Charakteristika kraje Vysočina

Kraj Vysočina je jedním z krásných míst České republiky. Rozprostírá se v samém středu republiky, na Českomoravské vrchovině. Návštěvníci zde naleznou také dvě chráněné krajinné oblasti, kterými jsou Žďárské vrchy a Železné hory.

Kromě toho, že je zde jedno z ekologicky nejčistších míst plné lesů, luk, rybníků a krásných přírodních útvarů, je to i místo spojené s řadou středověkých zámků a hradů, které skýtají bohatou historii. Jako Češi jsme na tyto památky velice pyšní a každé místo má svoji symboliku. *(Kružíková, seminární práce)*

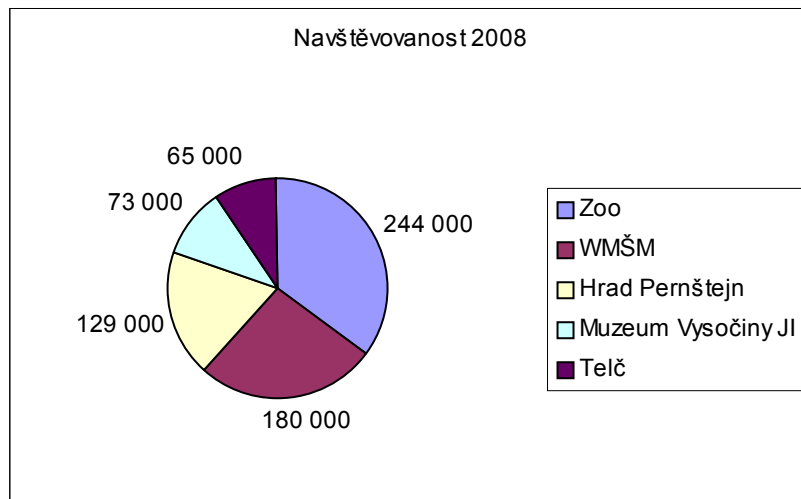
Vysočina se však může pochlubit i lidovou architekturou, a to vlastnictvím třech krásných památek zapsaného do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Patří sem historické centrum města Telč, k zámku přiléhající zahrada s parkem, náměstí s historickými domy v renesančním a barokním stylu, dále Poutní kostel Sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře vystavěný vynikajícím architektem Santinim, který v České republice postavil i další památky na základě nového stylu gotizující baroko, a Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči.

Mezi lákadla regionu patří také muzeum v Pelhřimově, mapující jedinečné výkony českých a světových rekordmanů a Zoologická zahrada v Jihlavě, kde žije přes 100

druhů zvířat. I možná proto byla Zoo Jihlava v roce 2008 jednou z nejnavštěvovanějších památek na Vysočině. (*Kružiková, seminární práce*)

graf 1

www.vysocinatourism.cz

2 Dějiny Divokého západu

2.1 Původní obyvatelé

Vznik Spojených států amerických je velmi pozoruhodné dobrodružství. Snad každý byl poháněn chtivostí. Lidé přepluli Atlantský oceán hlavně kvůli zlatu. Tito dobrodruzi měli pocit, že dokáží přetvořit svět k lepšímu. Evropa už jim nestačila, byla pro ně příliš těsná, nedokázala uspokojit jejich ambice a vize. Byla to tedy směsice osobních zájmů, chamtivosti, touhy po dobrodružství, a byla jakýmsi hnacím motorem při objevování obou částí amerického kontinentu. (*Johnson, 1997, str. 15*)

Americký světadíl neměl prapůvodní obyvatelstvo. Nejstarší obyvatelé, Indiáni, jak je pojmenoval Kryštof Kolumbus v domněnku, že objevil Indii, přišli před 30 000 lety dlouhou cestou z Asie. Tito obyvatelé rozšířili po celém kontinentu Ameriky novou kulturu. Od divočství se proměnili na poměrně vyspělou civilizaci. Byl to dlouhý proces, kde se osídlenci pohybovali směrem k jihu a přizpůsobovali se novým životním podmínkám. (*Navrátil, 1984, str. 8*)

2.2 Objevení Ameriky

Kolumbovo objevení Ameriky, které představuje začátek kolonizace Ameriky a trvalých styků obou kontinentů, vyplynulo z rozvoje evropské výroby, potřeby peněz, ale i dalších ekonomických činitelů. Touha po zlatě vedla k hledání nových cest do zemí, které ještě nebyly známy, ale staly se bájným bohatstvím, jako Indie, Čína. Za lákavý prostředek k rychlému zbohatnutí byl považován obchod s Asií a její originální zboží jako koření, voňavky, jemné tkaniny. Pád Cařihradu a turecká expanze uzavřely obchodní cesty a tak námořní velmoci musely hledat nová spojení. Kolumbus vyplul ze španělské Sevilly roku 1492. 12. říjen 1492, den, který je považován za objevení Ameriky se zapsal do historie. (*Navrátil, 1984, str. 14*)

Ačkoliv Kolumbovy cesty nepřinesly neočekávané bohatství, v jeho stopách ho následovali další mořeplavci a dobyvatelé. Nový kontinent byl roku 1492 nazván podle Itala Ameriga Vespucciho, který prozkoumal východní břehy Jižní Ameriky, zatímco jméno pravého objevitele nese jen jeden ze států tohoto světadílu.

2.3 Občanská válka

Nazývána také válka Severu proti Jihu vytvořila z Američanů skutečný národ a je jednou z klíčových událostí Spojených států.

Sever byl průmyslový a farmářský, kdežto Jih otrokářsko - plantážnický. Ekonomickou moc jižních států představovala bavlna, sklizená otroky na velkých plantážích. Většina plantáží se ale topila v dluzích, chyběly zde totiž zdravé základy. Tím je myšleno, že plantáže rychle vyčerpávaly půdu, takže jejich vlastníci zabírali další a další plochy. Otroctví ale nebylo jediným svárem mezi Severem a Jihem. Sever potřeboval vysoké celní poplatky, Jih nízké. Důsledkem toho byl Sever pro nepřímé zdanění, Jih pro přímé. Jakmile začala válka, Sever zbavený Jihu okamžitě, skrz Morillův zákon zavedl cla a prosadil také federální přímou daň z příjmu. Konflikt panoval i v železniční strategii. (*Johnson, 1997, str. 349*)

Občanská válka je ukončena na jaře 1865 vítězstvím Severu, obnovením a scelením jednotného území USA. Lincoln na situaci doplatil životem – v dubnu 1865, několik dní po skončení občanské války byl při oslavách vítězství ve Washingtonském divadle zabit

najatým vrahem. Vítězství severu je logické, protože zvítězila vyspělejší společnost, která nastupovala cestu moderního kapitalismu a rozvoje.

2.4 Divoký západ

Dva pistolníci s kolty zavěšenými proklatě nízko stojí proti sobě. Po svých odtud odejde jen jeden. V době osidlování tohoto koutu světa se zde střetly tři skupiny: bílí osadníci, kteří se vydali přes oceán za lepším životem, lumpové, kteří chtěli zbohatnout jakkoliv, jen ne poctivě, a indiáni, původní obyvatelé světa, jenž rychle mizeli. Spravedlnost bývala daleko. A tak zde platil nemilosrdný zákon psaný kulkami: *zabij, nebo budeš zabít*. Zbraň nebyla frajeřina ani módní doplněk, ale nutnost k přežití.. [1]

Tak vypadal Divoký západ, doba mezi občanskou válkou a rokem 1890. Americký národ si osvojuje rysy, které si udržel dodnes. Rysy rozrůstajícího se různorodého společenství, které se dere vpřed. Byl osídlen západ a vznikají tak nové státy jako Severní a Jižní Dakota, Nebraska, Oklahoma, Kansas, Texas a jiné. Nastal prudký rozvoj populace, především díky přistěhovalectví. Růst průmyslu přinesl i pracovní místa. Vedle těžby, strojírenství se rozvíjel i průmysl potravinářský, textilní, krejčovský – vynález šicího stroje. Postupně se také začala využívat elektřina. V zemědělství umožnilo zrušení otroctví rozvoj kapitalistické farmy na celém západě a jihozápadě. Hlavním zdrojem bohatství tak i nadále zůstávala zemědělská činnost. (*Navrátil, 1984, str. 116*)

Ve velkých prostorách Západu byl pro dobytkaře dar z nebes vynález ostnatého drátu. Ten byl lehký jako vánek, silnější než whisky a lacinější než špína. (*Tindall, 1996, str.384*) Drátěné oplocení pastvin bylo mnohem levnější a rychlejší než dřevěné ploty a hromadná výroba umožnila ohrazovat pozemky i v odlehlých částech země. Časem dokázali využít velmi rozsáhlou oblast označovanou jak pustina, kde rostla tráva a do určité doby byla považována za neobyvatelnou. Suchovzdorné odrůdy pšenice a kukuřice umožňovaly americkým farmářům praktikovat bezzávlahové zemědělství. Prozatím kopali studny a vodu čerpali pomocí malého, ale důmyslného větrného mlýna s kovovými lopatkami, který využíval větrů. Zjistilo se také, že je dobytek schopen přežít krušné zimy na vysoko položených pláních. (*Johnson, 1997, str. 413*)

Železnice v té době dosáhla velkého úspěchu. Roku 1969 bylo dosaženo železničního spojení mezi oběma oceány, když se setkaly Union Pacific a Central Pacific u městečka

Promontory v Utahu. Byla to stavba historického významu, budovaná za obtížných podmínek. Musely překonávat obtíže, jako byl i ozbrojený odpor indiánských kmenů, kteří si chtěli zachovat jedno ze svých posledních svobodných míst v USA. (*Navrátil, 1984, str. 120*)

Tehdy zde šlo o efektivní využívání půdy a vyspělou technologii. Každé jaro tedy honáci shromáždili stáda dobytka, označili a zahnali ho do ohrad. Označkování býčci pak putovali k vykrmení, zbytek stáda šel zpět na pastviny. Takto vznikala dobytkářská města. Většinou se všechny nacházely podél nových železničních tratí vinoucích se prérií. (*Johnson, 1997 str. 413*)

Každý prvek musí mít ale i svoje mínus. Jednalo se o likvidaci stád bizonů, která se tam volně proháněla. To přimělo Indiány k jejich poslednímu vzdoru. Když bílí rančeři vystříleli velká stáda bizonů, považovali to indiánské kmeny za přímý útok na svou kmenovou celistvost a kmenovou existenci. Nevraživost se také zvyšovala porušováním uzavřených smluv ze strany bělochů.

Smlouva sjednaná v pevnosti Fort Laramie se ale ukázala jako velmi úspěšná. V jejím rámci Indiáni umožnili bělochům bezpečný průjezd na západní pobřeží a nekladli odpor při budování silnic a pevností. Některé skupiny Lakotů se ale nepodílely na smlouvě. Indiáni tohoto kmene byli posláni prezidentem Grantem do jiné oblasti v rezervační správě. Tento krok spolu s vybíjením bizonů patří k příčinám Velké siouxske války.

Snad nejznámější a nejkrvavější bitva mezi Indiány a bělochy je ta, která se stala poblíž říčky Little Big Hornu a to 25. červan 1876. Byla to zkáza generála Custer. Bitva již zmíněných Lakotů a armáda USA skončila katastrofální porážkou Custerových oddílů. Jediný, kdo z Custerova oddílu bitvu přežil, byl kůň Komanč, který se později stal doživotním čestným členem nové 7. kavalerie a podle zvláštního rozkazu ho nikdo nesměl osedlat nebo na něm dokonce jezdit. Zprávy se nesly velmi rychle a vedly k masivním odvetným opatřením, která znamenala definitivní konec prérijních Indiánů. (*Johnson, 1997, str. 416*)

Divoký západ byl tedy jakási směsice romantiky, historie, mýtů a legend. Pistolnické přestřelky na americkém Západě nebyly jen fenomén, ale měly hluboké kořeny v právní filosofii Ameriky. Snad ale nejhorším a nejčastějším zločinem byly krádeže koní. Dopadnout a potrestat pachatele bylo velmi těžké. (*Johnson, 1997, str. 419*)

Nebyly to ale jen krávy či půda, o co se bojovalo. Když v roce 1848 vypukla tzv. *zlatá horečka*, tekla krev hlavně kvůli tomuto vzácnému kovu. Proto také Mark Twain éře Divokého západu říkal *Pozlacená doba*. První zlato našel Johann Sutter na svých pozemcích v Kalifornii. Sběhlo se sem hned celé okolí, přijížděli obchodníci, námořníci, ale i Evropané a každý si chtěl něco odvézt. Zlata bylo na Divokém západě opravdu hodně, tehdy se vyvezlo za 7,7 miliardy, avšak po lidech zde zůstala tzv. mrtvá města, která jsou v USA dodnes. [2]

2.5 Kovbojové, cowgirls, pistolníci

Kovboj

V původním významu znamená „chlapec od krav.“ Je to člověk, který na koni nahání krávy (k vodě, na pastvu, zpět domů) a dělá tuto činnost buď pro někoho, nebo má tyto krávy pro sebe. Kovboj měl často po ruce zbraň, aby mu nikdo jeho dobytek neukradl a mohl ho tak bránit. Kdekoliv na velkých světových pastvinách, kde se začal pěstovat dobytek a koně volně pobíhali, tak žili kovbojové a pracovali mimo bezpečnou ochranu osob a bez pohodlí civilizace. Tato práce vyžadovala odvahu, vytrvalost a dobrou práci zastali jen muži, kteří byli nezávislí a spoléhali jen na své vlastní síly. Kovbojové věřili, že se lišili od ostatních lidí a proto byli na svoji práci hrdí. [3]

Kovbojům se ale říkalo všelijak. V Argentině *gaučové*, ve Venezuele *llanerové*, v Chile *huasové*, v Itálii *butterové*, ve Francii *gardáni*, v Maďarsku *csikosok* a v Mexiku *vaquerové*. (Klevisová, 1995, str. 6)

Snad nejslavnější jsou ale severoameričtí kovbojové, kterým je právem přisuzován život na Divokém západě. Vykonávali těžkou, nebezpečnou a vždy špatně placenou práci.

Kovboj a kůň patří neodmyslitelně k sobě. **Koně** pracovali společně s lidmi od doby asi před 4000 lety, kdy byli divocí koně poprvé ochočeni, a zásadně tak ovlivnili směr lidských dějin. Ať už zapřažení do válečných vozů nebo osedlaní, změnily způsob vedení válek. Už v dávném zemědělství fungovali jako první traktory a byli nepostradatelní při chování dobytka ve velkém. Na koni strávil jezdec až patnáct hodin denně, proto pro něj bylo **sedlo** důležitým vybavením. Koně mu rančer většinou půjčoval, ale za sedlo utratil svoji měsíční mzdu, vydrželo mu však až 30 let. Kovboj by nebyl kovboj, kdyby neměl **klobouk**. Všechny měly stejnou funkci. Na slunci

udržovalo vysoké dýnko hlavu v chládku a široký lem stínil oči a krk. Ve sněhu a dešti sloužil jako deštník. Chránil také proti trnům a větvím. Kovboj v něm mohl nosit vodu, rozdmýchávat oheň a sloužil také jako polštář. Krajina a klimát určovala kovbojův **oděv**. Oblečení muselo být pevné, aby odolalo námaze při práci se zvířaty a v pichlavé vegetaci. Muselo obstát jak na denním žáru, tak i v nočním chladu. **Boty a ostruhy** si kovbojové vybírali velice pečlivě, dali za ně polovinu měsíčního platu. Vysoké, Jehlanovitě zkosené podpatky zajišťovaly, aby bota neproklouzla třmenem a aby se při sesednutí zaryla do půdy. Své koně málokdy hřebelcovali, proto museli používat ostruhy, aby pronikly zcuchanou koňskou srstí. Kolečka na ostruhách měli obvykle ztupená. Při jízdě v trnitém porostu si mohl jezdec roztrhnout nejen kalhoty, ale i nohy. Proto nosili **chrániče** - chapsy. Byly různých typů. Chránily jezdce také před deštěm, před rohy dobytka, koňským kousnutím a před poraněním kolen za jízdy. Kovbojové žili na **ranči**. Byl to dřevěný dům postavený tak, aby se mohl přizpůsobovat měnícím potřebám, a aby vyhovoval místnímu klimatu. Ranče a dobytčí stanice potřebovaly mít v blízkosti zdroj vody, tu pumpoval větrný mlýn. Ve stodole z prken pak byla uložena potrava na zimu. (Klevisová, 1995, str. 28)

Prací kovboje bylo také hnát dobytek na vzdálenost tisíce mil nebezpečnou krajinou. Hnat stádo v severozápadní zimě byla zoufalá práce. Kovboje chránil jen nepromokavý plášť. Někdy to byly hodiny ubíjející nudy, jindy nebezpečí. Kovbojové jen občas potkávali nepřátelské indiány. Většinou však zaháněli zbloudilé krávy. Největší starost měli o to, zda-li na konci dne najdou vodu, stačila třeba i kaluž. Dobytek na ranči býval náladový, lehko se plašil, stačil nečekaný zvuk nebo jen zápach. Co je ale vždy vyděsilo, byl zvuk hromu. Velkou hrozbou byl pro ně hlavně medvěd grizzly nebo vlci, kteří si rádi smlsli nejen na kravách, ale i koních. Na toto nebezpečí měli kovbojové připraveny revolvery. Někdy totiž musely zastřelit těžce zraněného koně, rozzuřeného býka nebo chřestýše - ti měli rádi teplo, a tak se většinou schoulily do jeho přikrývky. Kousnutí je bolestivé, ale ne vždy smrtelné. Jed se však nesmí z rány vysávat, ale rozříznout nebo vypálit. Při přechodu řeky hrozilo kravám utonutí a v panice mohli dokonce i utopit kovboje. Stačilo jen pár vteřin a rohy a kopyta by udusali člověka k smrti. Jedli většinou na cestách, k čemuž jim sloužila pojízdná kuchyně. Jezdci byli hladoví a chtěli teplé jídlo, proto kuchaře nikdy nekritizovali. Jídlo samotné se pak připravovalo v zadní části vozu. Většinou šlo o solené vepřové nebo fazole a chléb, také lovili zajíce a kuřata. Každý kdo projížděl tímto suchým krajem, musel mít vlastní

zásobu vody. Po třech i více měsících na dobytčí stezce kovbojové rychle utratili těžce vydělané peníze v dobytkářských městečkách za alkohol, hazard a ženy. Dokázali rychle proměnit městečko na střílnici, ale ne všichni takoví byli. Proto tu na **zákon a pořádek** dohlížel šerif. Ten měl také za úkol vybírat místní daně, dbát na dodržování zdravotních a bezpečnostních předpisů, vybíral poplatky. Řešily ale i přepadávání dostavníků nebo střílení v ulicích. Ve městech jmenovala šerifa městská rada. O tuto práci byl vždy velký zájem, protože si zde člověk dobře vydělal. Mnozí šerifové také přenášeli pravomoci strážců zákona na své zástupce, tím se mohl stát čestný člověk. Šerifové museli působit také v politice. (*Klevisová, 1995, str. 42*)

obrázek 1 Šerifova hvězda

zdroj:www.google.cz

Rodeo bylo velká podívaná plná kovbojských dovedností. Původně začínalo jako přátelská soutěž mezi kovboji na dobytčích stezkách. Při rodeu se závodí v pěti disciplínách: v jízdě na osedlaném nezkroceném koni, v lasování telat - tady je nutná souhra mezi koněm a jezdcem a zručné zacházení s lasem, kovboj pronásleduje tele a chytá je do lasa, potom přiváže laso k hrušce svého sedla a seskočí z koně, potom v jízdě na neosedlaném nezkroceném koni, v zápase s býčkem a v jízdě na býčkovi. Jízda na býčkovi se často považuje za nejnebezpečnější rodeovou disciplínu. Býk jezdce nejen vyhazuje ze sedla, ale snaží se nabrat ležícího muže na rohy. Kovbojové jezdí bez sedla, jednou rukou se drží za provaz přivázaný k býčkovi a musí se udržet v sedle po dobu 8 vteřin. Podobně probíhá i jízda na neosedlaném nezkroceném koni. Zabavit obecenstvo v mezech mezi dvěma disciplínami mají za úkol klauni. Jejich hlavním úkolem je přispěchat k jezdci kdykoliv, když spadne a odlákat býkovu pozornost. Někdy se totiž stane, že jezdci uvízne ruka v provazu. Při rodeu je také tradiční disciplínou závodění kolem barelů, která je určena pro cowgirls.

Pistolníci

Pistolník je jedinečná postava. Stal se součástí amerického folklóru, podobně jako kovboj. Byli to muži, kteří se zbraní živili nebo jim symbolizovala nástroj k prosazení moci či jejich cílů. Patřili sem zločinci, strážci zákona i nájemní střelci. Pistolník zabíjel, ale nevraždil. V dobytkářských městečkách a zlatokopečkých táborech zbraně, hazard a alkohol vyvolávaly přestřelky. Slovní výměna většinou vyprovokovala střelbu. Bojovalo se na vzdálenost několika kroků a pistolníci pálili tak rychle, jak jen mohli, čili bez míření a od pasu. Pokoušeli se protivníka zabít v co nejkratším čase, co největším množstvím olova. Základem bylo zabít protivníka, nebo ho jen zmrzačit natolik, aby nebyl schopen boje. Nejen k boji pistolníci svoje zbraně využívali, ale také proti banditům, Indiánům a k lovu divoké zvěře. Používali pušky jako winchestrovky, colty a revolvery.

Cowgirls

Na půdě velkých dobytkářských oblastí přispěly ženy významnou měrou k pokoření divočiny. Některé se vdaly a usilovaly o vytvoření domova v tvrdých podmínkách, až tomu obětovaly život. Známé byly taky holky ze Saloonů a byly i takové, které se vydaly na cestu zločinu. Než tohle všechno ale přišlo, musely polevit přísná společenská pravidla, která ženám upírala různé společenské příležitosti. Ženy dokázaly, že dovedou jezdit stejně rychle na koni jako muži a starat se o stáda koní a býků. (*Klevisová, 1995, str. 58*)

2.6 Významné osobnosti na Divokém západě

Významných osobností bylo v této době mnoho, mužů nespočet, ale byly zde i zástupkyně rodu žen, které se zapsaly do historie. [4]

Marta „Calamity Jane”

Calamity Jane se proslavila tím, že nosila mužský oděv, klela a pila. Jezdila v kalhotové sukni na kovbojském sedle a stala se průkopnicí nové módy. Potloukala se kolem armády a nikdy nebyla vyzvědačkou ani milenkou Divokého Billa Hickoka. Byla to mimořádně atraktivní, krásná tmavooká dívka. Nezískala žádné vzdělání, avšak nebyla negramotná. Zvykla si na tvrdý dobrodružný život. (*Klevisová, 1995, str. 59*)

Bell Starr

Také nazývaná Královna banditů, měla celou řadu milenců, vedla vlastní gang na indiánském území a nakonec byla zastřelena pravděpodobně vlastním synem. [4]

Annie Oakley

Superžena Západu. Průkopnice odstřelovaček, neomylná střelkyně. (*Klevisová, 1995, str. 59*)

Divoký Bill

James Butler Hickok byl většinou známý pod přezdívkou Divoký Bill. Vynikal svojí chladnokrevností. Jeho ocelové nervy nepovolily ani v těch nejvypjatějších situacích. Byl to zkušený pistolník, který údajně zabil až osm mužů. Když přišel do Saloonů, kde jako hazardní hráč hrával karty a poker, vždy si vybral takové místo, aby seděl zády ke stěně a měl tak výhled na celý lokál. To se mu stalo osudným. Jednou totiž seděl zády ke dveřím, když v tom přišel mladík jménem Jack McCall a Billa střelil do hlavy, čímž ukončil život nejslavnějšího pistolníka Divokého západu. [1]

Billy the Kid

Další legenda Divokého západu, byl tentokrát patologický zabiják Billy the Kid. Práví se, že mu byla odepřena mzda a hned poté se z něj stal zabiják. Nebylo radno mu zkřížit cestu. Zabíjel z malicherných důvodů jako byla slovní urážka nebo když potřeboval výzbroj a výstroj. Prvního člověka zabil už ve dvanácti letech. Zapletl se do lincolnské rančerské války, kde se vyznamenal jako nejvýkonnější zabiják. Za svého života celkově odpravil 21 lidí. Sám byl nakonec zabit svým přítelem šerifem. [1]

Jesse James

Patří mezi nejvýraznější osoby odvrácené tváře zákona. Pro někoho to byl Robin Hood Divokého Západu, pro někoho jen chladnokrevný zabiják. Slova jako nezabiješ nebo nepokradeš mu nic neříkala, vedl prostě bohabojný život. Už v patnácti měl na kontě několik desítek loupežných přepadení. Jádrem jeho gangu tvořili on, jeho bratr Frank a bratři Youngerové a dohromady tvořili nejproslulejší lupičskou bandu Divokého západu. Specializovali se na přepadávání vlaků a dostavníků. Jesse James, tak jako někteří hrdinové, byl zbaběle zabit ve svém domě [1], [5]

Wyatt Earp

Byl nejslavnější střelec, měl pro strach uděláno. Proto také ne nadarmo udržoval pořádek jako řádový muž zákona v Kansasu, a později se stal pomocníkem šerifa. Wyatt se ale po přestěhování do Arizony se svým bratrem Virgilem dostali do konfliktu s bankou Ika Clintona. To vyvrcholilo v snad nejznámější pistolnický souboj. 26. října 1881 Earpovi slyšeli, že Clintonův gang si na ně brousí zuby. Spolu s přítelem Docem Hollidayem se s bandity utkali tváří v tvář poblíž legendárního O.K.Corrálu.

Na rozdíl od většiny pistolníků žil Wyatt Earp dlouho. Tento muž zákona zemřel klidnou smrtí. Dožil se, na pistolníka pozoruhodného věku - osmdesáti let. [5]

„Není věrnějšího přítele, ale ani nebezpečnějšího nepřítele, než je Wyatt Earp.“ Toto o něm prohlásil jeden jeho přítel. [6]

Buffalo Bill

Na Západě bylo o různých zločincích slyšet až dost, ale jak tomu bylo na Východě? Lidé, kteří žili poklidným životem, chtěli slyšet o neklidném Západě, aniž by museli někam jet a utrácet za jízdné, vystavovali se tak nepohodlí a ocitali se v nebezpečí. A to jim zmiňovaný Buffalo Bill mohl zajistit. Jeho přezdívku mu vymyslel přítel, který psal romány o Dalekém západě. Cody začal v jeho hrách vystupovat a v roce 1883 zorganizoval svoji vlastní jezdeckou show s názvem *Wild West Show*, se kterou se vydal na turné po Východě Ameriky i po Evropě. (*Johnson, 1997, str. 421*)

Butch Cassidy a Sundance Kid

Partáci na život a na smrt byli tito dva. Spolu přepadávali vlaky po vzoru Jamese. Po nich však nezůstávali žádní mrtví. [1]

3 Praktická část

V této části se zabývám vznikem jiných westernových městeček, které se také nacházejí na území České republiky. Je jich poměrně dost, avšak některé teprve začínají a proto k nim nenajdete mnoho informací. K těmto městečkům jsem uvedla jen internetové zdroje. V této práci se zabývám hlavně westernovým městečkem Šiklův mlýn, které se nachází blízko Zvole nad Pernštejnem. Tento areál jsem rozdělila na služby ubytovací, stravovací a dále na městečko, kde jsem uvedla, jaké atrakce jsou zde k vidění. Dnes už to není jen westernové městečko, ale i spousta různých atrakcí. Společně spadají pod značku Šikland. Jedná se tedy o již zmíněné městečko, Strašidelný zámek Draxmoor, který se nachází v Dolní Rožince, asi 4 km od městečka. V této vesnici je dále k vidění Muzeum veteránu, Animal park a Zámecký statek. Pořádají se zde rodinné dovolené, veletrhy, výstavy, koncerty a různé akce, kde je hlavním cílem především spokojený zákazník, který si odveze nejen krásné fotografie, ale především nezapomenutelný zážitek. Každým den je v městečku k vidění přehlídka kostýmů, dovednosti se zvířaty a divadlo na místním amfiteátru.

Zaměřila jsem se však na to, že návštěvník westernového městečka nemusí zůstat pořád jen v areálu, ale podniknout výlety do okolí, které stojí za to také vidět. Návštěvníkovi tedy nabízím pět tematických okruhů. Ty jsou určeny většinou pro rodiny s dětmi, které Šiklův mlýn asi nejvíce navštěvují, ale i pro jiné věkové kategorie. Každý má možnost dle svých zájmů navštívit to, co ho nejvíce láká. Vycházela jsem z nejméně vzdálených míst, kterých je více, až po ty nejvzdálenější. Tyto trasy, ale i obecné informace o městečku by měly sloužit informačnímu centru v městečku nebo cestovním kancelářím, agenturám a jiným institucím. Návštěvník tak může nakombinovat některou z atrakcí na městečku a k tomu se vydat na cestu do okolí a poznávat další zajímavosti Vysočiny. Těch jsem zde uvedla spoustu a další návštěvníci mohou najít v použité literatuře, pokud budou mít větší zájem.

Ze začátku, jak už bylo řečeno, jsou uvedeny westernová městečka z naší republiky. Nejznámější však bude asi westernové městečko Boskovice, které právě v těchto dnech uvádí do kin svůj první film.

3.1 Stonetown

Toto městečko se nachází poblíž města Humpolec, mezi Plačkovem a Kamenicí. Vše zde funguje od roku 1996. Pro výstavbu takového městečka jsou důležité úřední schválení, ke kterým došlo roku 2004 a vše se tak mohlo vyvíjet dál. Práce začaly na objektu, kde jsou toalety a sprchy. Každým rokem zde přibude několik typických westernových budov. Toto westernové městečko se snaží být muzeem osidlování Ameriky a proto, aby byli co nejvěrohodnější, shání předměty, které jim k tomu pomůžou. Podrobný seznam najdete na jejich internetových stránkách, kde také uvidíte, jak městečko postupně vzniká. Návštěvníkům se otevírá letos v květnu. [7]

3.2 Beaver City

Najdete na Českomoravské vysočině u obce Strážek. Cílem je vystavět westernové městečko – skanzen. Western City Corral má svoji vlastní organizaci, jako je valná hromada, rada, sheriff a revizor. Mají svá práva a povinnosti. Samotné WCC zaniká, když počet členů corralu klesne pod 10. Pro návštěvníky je otevřené o prázdninách, po dobu 14 dní. Do městečka musíte přijít oblečení ve stylovém oblečení, jinak vás šerif vyvede. Toto oblečení mají i obyvatelé Beaver city, které se liší dle jejich zaměření. Zde si v místní bance vyměníte peníze za beaverské peníze a můžete je jít utratit třeba za některý krásný suvenýr. Jak se sluší na prosperující městečko té doby, naleznete zde kostel, hotel, obchod, kovárnu, ale také velmi příjemnou krčmu. Pokud se chcete stát členem, stačí kontaktovat šerifa, který podá přesné informace. [8]

3.3 Rolftown

Městečko se nachází v Hrušovanech nad Jevišovkou. Základem Rolftownu je muzeum Pony expressu a muzeum Buffalo Billa. Informace o těchto zajímavostech jsou k nalezení na serveru, je jich opravdu mnoho. Nejsou tu jen muzea, ale i přírodní způsob života se vším, co k tomu patří. Za vidění stojí huculský kůň, poníci, kamerunské kozy, vietnamská prasátka, pávi, husolabutě, psy, kočky, ale třeba i rybník s rybami. Město také tvoří budovy - například Railway station či Theatre R či již zmíněná muzea. [10]

3.4 Halter Valley

Dnešice, u nichž se městečko nachází, leží jihozápadně od Plzně. Kdysi tu žil mlynář a westernový areál po něm zdědil nejen jméno, ale i několik polorozpadlých stavení. Dnes už tu stojí desítky budov, které jakoby z oka vypadly těm, v nichž kdysi žili obyvatelé skutečného Divokého západu. Roku 2002 začínali s realizací a museli se potýkat s podobnými překážkami, jako kdysi první osadníci na západě Ameriky, nebyla tu například žádná voda ani elektřina. Nejedná se o divadelní kulisy, všechno je poctivá práce, udělaná podle dobových fotografií a jiných materiálů. Konají se tu víkendové akce, nechybí ani bitky a přestřelky, scénky ze života pistolníků a falešných hráčů, vystoupení různých kapel nebo večerní country bály. Děti mají příležitost vyzkoušet si hru na kovboje a indiány v tom nejlepším možném prostředí a dozvědět se něco o tom, jak to na západě Ameriky vypadalo. [12]

3.5 Boskovice

Western Park Boskovice je unikátní zábavní park ve stylu westernu. Je vybudovaný v areálu pískovcového lomu a zůstalo by to tak i nadále, kdyby nepřišel ten pravý, který chtěl budovat. Dříve se zde scházeli lidé, aby si zazpívali country písně a zatančili. Nezůstalo se ale jen u toho. V horní části se budovala aréna pro koně, tee-pee a vznikaly i nové představení mapující život kovbojů. Dnes se budováním a zdokonalováním snaží přiblížit městským lidem nádherné souznění duše člověka s duší ušlechtilých zvířat – koní, kteří se laskavým přístupem stávají blízkými přáteli člověka. Western Park nabízí 4 různá představení ve 3 amfiteátrech, které jsou plné napětí, speciálních efektů a kaskadérských kousků a samozřejmě humoru, westernové atrakce nebo také neobvyklé půjčování koz, který je projektem Veselá koza. Půjčíte si kozu na provázku s větvičkou a všechny peníze, které za ní utratíte, putují k organizaci *Člověk v tísni*, která lidem v Africe a v Asii koupí živá zvířata. Ani o ubytování a stravování zde není nouze. Letos v květnu přichází do kin film *Westernstory* aneb *je to hustý*. Jedná se o komedii z romantického prostředí moravského westernu.. [15]

Toto jsou pouze některá westernová městečka, o kterých najde každý potenciální návštěvník dost informací, poměrně méně jich je o westernových městečkách jako jsou Nový Texas [12], Jívka [13], Fort Hary [14], Ranč Orel [15] a Ranč Kostelany [16]

4 Westernové městečko Šiklův mlýn

4.1 Historie

Před tím, než se dozvíme stručnou historii městečka a jak vše postupně vznikalo, jsem si položila otázku, která určitě zajímá každého návštěvníka, který Šiklův mlýn navštíví. Proč právě western? Kde se vzal ten nápad? Na tuto a jiné otázky jsem se zeptala majitele, pana Libora Šikla, který mi na vše ochotně odpověděl.

Snad každý si při slově western vzpomene na Karla Maye, německého spisovatele dobrodružných románů a povídek. Kdo by neznal jeho indiánského náčelníka Vinnetoua či Old Shatterhanda a jiné postavy. Každý máme nějakého toho favorita z dob Divokého západu, ať už kladného jako byl třeba Wyatt Earp nebo naopak záporného. I dnes se najde mnoho čtenářů a diváků, kteří tento žánr mají rádi. Právě literatura Karla Maye nebo u nás například Jaroslava Foglara populaci hodně ovlivnila.

To hlavní o co tu tedy šlo, bylo dobrodružství, volnost, svoboda, pohoda, o táborák někde v údolí, celkově řečeno o spjatost s přírodou. A právě to bylo podnětem pro založení westernového městečka. Vrátit se k něčemu, co lidem chybělo a k čemu by se zas a znovu vraceli.

V dnešním areálu westernového městečka u Zvole nad Pernštejnem byla tradice pionýrských táborů, sokolů, už od poloviny minulého století. Lidé sem dolů do údolí také chodili na tradiční vesnické zábavy, za druhé světové války, které se konaly na louce, byly však tajné. Tohle vše se odehrávalo poblíž mlýna. Ten patřil rodině Šiklů od roku 1921. Během totalitního režimu byly ale některé z pozemků prodány a zbytek majetku byl zabaven. Roku 1989 kupuje pan Libor Šikl ruinu mlýna a žádá v restituci o navrácení pozemků. Byla to už volnější éra, kdy lidé pomalu začali používat slova jako Amerika, western a podobně. Cestovní ruch v té době ještě moc nefungoval a proto nápad založit tu něco, kde by se lidé vraceli k přírodě, bylo to pravé. Tato kultura přeci zaujme každého. Do údolí se sjíždějí pomáhat nadšenci westernu. Libor Šikl zatím podniká v zemědělství, ale touha něco vybudovat v něm zůstává. Výstavba vodní elektrárny na výrobu elektřiny, chov dobytka a pstruhů pro něj nebyla cizí. Zemědělství však nebylo to pravé, kde by si člověk mohl plnit své cíle a sny a proto muselo jít stranou. S plány vytvořit westernové městečko se seznamuje až v roce 1995, kdy začala jeho opravdová výstavba naplno.

Jaké byly ale opravdové začátky? Jak už bylo řečeno, sjížděli se sem nadšenci westernu, kteří si staví provizorní kulisy a rok od roku přistavují a vymýšlejí nové. Prodlužuje se i délka jejich pobytu v této oblasti. Po skončení vždy kulisy složí a jedou domů. Postupně tak na pevných základech ze dřeva vznikají nové budovy městečka (Caffee house, Herna, Bar „U Hrobníka“, General Store, aj.). Hlavní budovu však představuje Saloon, ze kterého bývala dříve stodola. Jsou položeny koleje a začíná jezdit vláček „Union Pacific“. Nic není jednoduché a tak ani vznik toho městečka. Musely se vykácet stromy a křoviny a celá plocha odvodnit drenáží. [17]

Za rok prvních větších změn je považován rok 1997. Vzniklo první Rodeo v ČR. Aby bylo možné toto uskutečnit, je zapotřebí velkého prostoru. Proto vznikají plány na největší arénu té doby, kde se v polovině srpna koná I. ročník Rodeo Show. Na jezdce čekají finanční výhry. Nejenom Rodeo mělo svoji premiéru, ale také Noční show, na které se předvádí především pyrotechnické a kaskadérské umění jezdců na koních. Stavět se začal i přírodní amfiteátr, spolu s městskými lázněmi. Kapacita míst je až 3000 a lidé zde mohou shlédnout nejedno představení doprovázené pyrotechnickými efekty. V roce 1999 westernové městečko získává svoji mexickou část. Za Saloonem je postavena letní mexická restaurace s nabídkou steaků a mexických specialit. Ubytovací kapacity se museli také řešit. Stalo se tomu roku 2001 a areál je už vhodný nejen pro jednodenní výlety. Otevírá se tak hotel Colorado Grand *** s kapacitou 90 lůžek, který se zapojuje do řetězce Orea hotels. Nižší kategorií je penzion, se svými 115 lůžky. Dále je v areálu nachystáno i deset chatek. Celé místo už tak není sezónní záležitostí.

V roce 2005 je otevřen westernový areál v Nízkých Tatrách na Slovensku. Celý areál byl vystaven za neuvěřitelných 85 dní, vše pod vedením pana Šikla.

O dva roky později probíhaly rekonstrukční a opravné práce na sýpce v Dolní Rožince poblíž westernu. První sezónu se tak pro návštěvníky otevírá jako novinka strašidelný zámek jménem Draxmoor.

Byla zde jen říčka Bobrůvka a starý mlýn. Dnes je to největší přírodní zábavní areál v České republice. Tohle všechno je dílem a splněným snem pana Libora Šikla.

4.2 Základní služby

4.2.1 Ubytování

Westernové městečko nabízí širokou škálu ubytování.

Hotel Colorado Grand***

Byl vybudován roku 2001 a to proto, že se zvyšovaly nároky návštěvníků na kvalitu služeb. Jeho poloha je situována na skále nad městečkem. Aby budova zapadla do areálu, je hotel vystavěn do mexického stylu. Interiéry pokojů i celého hotelu jsou stylově vybaveny a vytváří tak příjemnou atmosféru. Hotel má 34 pokojů, nabízí tak 84 lůžek. Všechny pokoje jsou vybaveny sprchovým koutem, vlastním sociálním zařízením, televizorem se satelitním příjmem, apartmány pak mají navíc vířivou vanu a klimatizaci. Pokud sem host pojede si odpočinout nebo na nějakou business aktivitu, poslouží mu suterén. Zde se totiž nachází vířivá vana, masáže na objednávku nebo solárium. Nachází se zde i konferenční místnosti, včetně technického vybavení. Díky tomuto vybavení je hotel vhodný pro pořádání kongresů, školení, seminářů a přednášek. *(interní informace)*

Dependance Colorado Grand**

Penzion doplňuje nabídku ubytování v městečku. Jedná se o stylově zařízené pokoje se společným sociálním zařízením. Několik pokojů má také kategorii LUX (celkem 6), která má sociální zařízení vlastní. Kapacita je 33 pokojů, celkem nabízí 120 lůžek. Tyto pokoje nemají TV a sociální zařízení se nachází na křídlech penzionu.

Chatky

Tento typ ubytování je pro méně náročné. Kapacita je 40 lůžek v 10 chatkách. Sociální zařízení se nachází v kempu. Každá chatka má svoji terasu a také místo k zaparkování auta v těsné blízkosti. Chatky jsou dále vybaveny elektrickým příívodem.

Kemp Crazy river

Je pro ty, kteří mají rádi ubytování v karavanu, ve stanu či tee-pee nebo dřevěné chatce. Ke kempu náleží nově zbudovaná multifunkční budova služeb s velkým sociálním zařízením.

Srubové apartmány

Novinka na westernu. Pro 4 osoby, mají vlastní sociální zařízení, kuchyňku, gril, terasu.

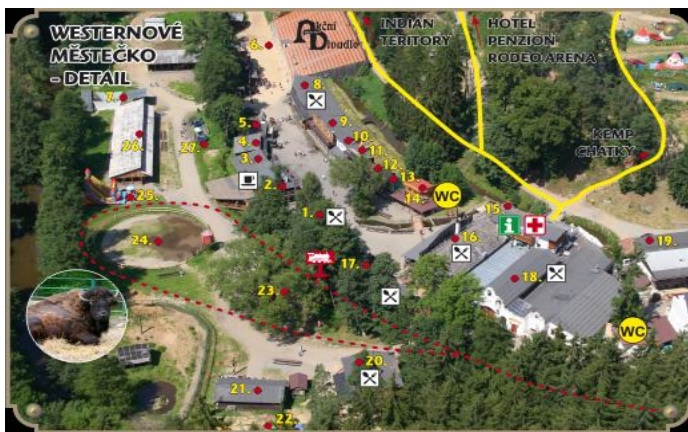
4.2.2 Stravování

V celém areálu je hned několik občerstvovacích míst, která nabízí jak tradiční českou kuchyni, tak i stylové jídlo. Jsou zde místa jak rychlého občerstvení, tak i restaurace v Salooně, kde se vaří teplá jídla. Nejvíce využívané jsou však rauty, ve kterých nesmí chybět rožnění selete, grilování masa, salátový bar, nebo bankety, kde lze ochutnat mexická jídla. Hlavní specialitou jsou například mexické fazole, tortilla nebo pěkně krvavý steak. To vše je doplněno o stylový bar, kde nechybí míchané nápoje a široká nabídka whisky a bourbonů, která již odevádá k historii Divokého západu patří. Kdo by si ani z této nabídky jídel nevybral, pak může navštívit Baker. Právě tady se totiž pečou ty nejlepší pizzy, stačí si jen vybrat. (*interní informace*)

4.3 Městečko

Westernové městečko Šiklův mlýn se nachází asi 4 km od Zvole nad Pernštejnem. Pro své návštěvníky nabízí celkový komplex stylových služeb. Veřejnosti se městečko otevírá od konce června do září.

obrázek 2 Městečko shora

zdroj: www.western.cz

V přírodním amfiteátru probíhají denně mimo pondělí westernová vystoupení. Celkem mohou návštěvníci shlédnout tři vystoupení a menší programy na náměstí městečka během dne, do kterého patří například ukázky a výuka tanců, přehlídky historických

kostýmů, krátké scénky nebo soutěže pro děti. Každý čtvrtek večer se pak koná v amfiteátru noční show. Celý program vrcholí velkou sobotní akcí.

Areál Šiklova mlýna tak nabízí celou řadu možností, kde si vyberou nejenom děti, ale najde se zde zábava i pro dospělé. Vyzkoušet si tu mohou westernové a indiánské dovednosti - ty v nedaleké indiánské vesnici. Mezi tyto dovednosti patří lukostřelba, rýžování zlata, hod tomahawkem, výuka práce s honáckým bičem, výuka práce s lasem, jízda na elektrickém býkovi, vyjížďky na koních, projížďka dostavníkem, výuka jízdy na koních a chybět nesmí ani atrakce pro děti, ke kterým patří skákací hrad a megatrampolína.

obrázek 3 Městečko

zdroj: www.western.cz

Nedílnou součástí Westernového městečka jsou **zvířata**. Najdete je na každém kroku od stáda dobytka pasoucího se na rozlehlých pastvinách, až po zvířata účinkující v akčním divadle a show. Nejtypičtější pro Divoký západ jsou samozřejmě koně a také symbol indiánských plání - bizon, ten je tu také. Dalšími zvířaty, které návštěvník může shlédnout v mini Zoo jsou pávi, dikobraz, medvídek mýval, lama, mini pony, krkavec, kozy a mnohé další. Koně a dobytek jsou tu ale především pro agroturistiku.

Opravdu každý si přijde na své. I vy sami se můžete stát součástí doby Divokého západu. Stačí si v **půjčovně kostýmů** vybrat některý z modelů, které nosili pánové i dámy v 19. století. Hned se tak z návštěvníka může stát elegantní dáma, drsný kovboj, indián nebo třeba barová tanečnice.

Union Pacific hlásí nastupovat. I toto oznámení můžete na městečku zaslechnout. Je to totiž jediná železnice na tomto Divokém západě. Jedná se o pomalou jízdu po části areálu i s vyhlídkou na okolní krásné lesy. Kdo by měl radši prohlídku delší, myslím tím po celém areálu i s výkladem, nasednout pak musí na **Safari vláček**. V některých speciálních jízdách si hosté mohou vyzkoušet i krmení zvířat.

I v horkém letním dnu si s návštěvníky Šiklova mlýna ví rady. Navštívit totiž mohou **přírodní koupaliště - biotop**. Ten představuje novou kategorii koupání, která je založena na respektování přírodních zákonů. Základním principem, na kterém koupací biotop pracuje, je rovnováha mezi příjmem a spotřebou energie ve formě minerálních a organických látek obsažených a vnášených do vody.[17]

Aero zóna je určena od roku 2008 pro majitele ultralehkých letadel. Připraveny jsou pro ně celkem tři přistávací dráhy, včetně přistávacího „háčka“ pro vrtulník.

Pro příznivce adrenalinu je připravená nově upravená **Military a Off road zóna**, která přímo vyzývá k zážitkové jízdě. Pro pány, dámy, ale i děti je tu připravená jízda na čtyřkolce po speciálním terénní ploše nebo vyjíždka do terénu s průvodcem. Dále si zde můžete vyzkoušet jízdu v BVP¹, které díky ocelovým pásům zdolá i náročný terén. Nakonec si v této zóně můžete zapůjčit i zbraně a oděvy a zastřílet si. Nejedná se ale o zbraně opravdové, nýbrž paintballové. K dispozici je tu paintballová střelnice s překážkami a terčí.

Než se setmí, neměl by žádný návštěvník městečka odejít bez pěkného suvenýru. Posloužit mu k tomu mohou Suvenýry General store, kde nejsou jen suvenýry z Divokého západu. Dále Suvenýry a terra expozice u Tropera, kde mimo jiné najdete i expozici plnou plazů, ptáků, hlodavců a dalších drobných zvířat, suvenýry Sedlář, který nabízí uměleckou ruční výrobu z kůže. Ani dnem nic nekončí. Posloužit k tomu může například Saloon, Mexico Hall, Bar u Hrobníka - nejmorbidnější a nejproslulejší bar, ze kterého se odchází nohama napřed. Komu by to ještě nestačilo, může si vyzkoušet i záhadný zrcadlový labyrint. Herna Bonanza je další místo, kde whisky teče proudem, zahrát si tu můžete i šipky, kostky nebo kulečnick. V tomto westernovém městečku si určitě každý vybere to své, co ho baví. Každý týden vždy vrcholí velkou sobotní akcí. I letos je na co se těšit. Shlédnou tak můžete Traktor show, Western motosraz, Mexický

¹ bojové vozidlo pěchoty

víkend, Americký týden, Velký den koní, Noční ohňovou show, Aeroshow, Rodeo show, Rodinné pasy, RC model show, Zlatý Šiklák a Poslední šanci.

Dalším produktem v letní sezóně jsou dětské letní tábory. Nabízeny jsou indiánský, westernový, jezdecký, tábor pokročilých jezdců, tábor western pro děti s nadváhou. Turnusy jsou týdenní. Obsazenost táborů má stoupající tendenci a je poměrně velká návratnost dětí, které už tábor navštívily. Westernové městečko se zaměřuje také na školní klientelu. Jsou to především školní výlety, které jsou tu od poloviny května do června. Školám, většinou však školám všech typů jsou nabízeny jednodenní a dvoudenní výlety. Pro děti je také nachystán program, možnost občerstvení, ale i nákupu suvenýrů, přichystány jsou všechny atrakce a samozřejmě prohlídka nedaleké indiánské vesnice. Termíny školních výletů jsou ale ubírány a přednost se dává firemním akcím, z hlediska větší ziskovosti. (*interní informace*)

Jak už tedy bylo řečeno, nejvýnosnější jsou firemní akce, školení, kongresy. Akce se dělají na klíč, tak jak si klient přeje, tím vyhoví všem přáním a požadavkům. Oproti konkurenci je v tomto oboru velkou výhodou nabídka komplexních služeb od ubytování, cateringu, zábavy, až po kongresové sály. Nabídka programu je opravdu velmi široká, možné je zajištění služeb, které se konají venku.

Mezi méně časté, ale též žádané služby patří poskytnutí areálu k filmařským účelům. Nabídka pro produkce filmové a reklamní tvorby, produkující především vlastní základnu cvičených zvířat (koně, lama, dravci, psi, ..), kaskadérů, herců, pyrotechniků, dekorací, kostýmů, také lokalit včetně zázemí a zkušených koordinátorů.

Při rozhovoru se samotným majitelem, jsem se dozvěděla spoustu zajímavých věcí. Například to, jak je pyšný, že se městečko dostalo do podvědomí návštěvníků a že je to známé místo nejen v České republice, ale i v zahraničí, hlavně pak to, a že je tento areál svým záměrem jedinečný v republice. Není už to tedy jen westernové městečko, ale známka Šikland, která zakládá stále nové zábavní parky, orientující se na turistický ruch jak pro rodiny, firmy, tak i pro pořádání kongresů, veletrhů, výstav apod. Areál je velice variabilní a jsou schopni vyhovět téměř všem požadavkům. Nejvíce tu za jeden den přebývalo 17 000 lidí. Vše se rozvíjí s postupem času, kde jak pak Šikl tvrdí, je hlavním cílem spokojená rodina, spokojený návštěvník. Nápady pro vznik dalších a dalších atrakcí bere v sobě, protože je to velice kreativní člověk a samozřejmě má kolem sebe kolektiv šikovných lidí. Vymyslel tak už i Strašidelný zámek Draxmoor.

Příšery na zámku jsou rekonstruovány místním týmem lidí. Zámku pomohly Evropské fondy, ale i areálu samotnému, jako je komunikace – příjezdová cesta, rekonstrukce starých budov, které pojmu spoustu peněz a sociální zařízení. Celý areál totiž nemá sponzora, ale vznikl z vlastní činnosti. Do budoucna se plánují zdokonalit služby a areál tak, aby bylo možno aktivity rozvíjet i v zimě. Vždy se totiž od listopadu do května vše připravovalo na sezónu. Počítat se musí i s financemi, které pomáhají dál postupně rozvíjet a plnit si tak sny. Rok 2004 a 2008 je považován za nejúspěšnější, byla totiž otevřena pobočka na Slovensku. Všechny areály jsou propagovány v rádiu, v televizi, na internetu, v tiskovinách. Z vlastního uvážení si myslím, že dnes jde do popředí především internet, ten mi byl potvrzen i jako místo, kam westernové městečko směřuje hlavní pozornost. Lidé se zde mohou podívat na mapy, fotografie apod. Při otázce proč právě western mi bylo odpovězeno, že je to unikátnost. I já si to myslím. Kde jinde by se návštěvník tak rychle ocitl na Divokém západě. U Zvole nad Pernštejnem na Vysočině. K tomu všemu patří i pyrotechnické a kaskadérské efekty, o které se starají lidé z městečka, zaměstnanci. Každý se zde cítí dobře, protože si najde své uplatnění, jak rodiče, děti, tak i babičky, dědečkové, jednoduše jakákoliv generace. Akce se zaměřují například na modeláře, BVP, letadýlka. Ke všemu je tu dostatek prostoru. Nejstabilnější návštěvnost má rodeo. To bylo na Šiklově mlýně první, které se v republice konalo. Na různé akce, které se zde konají, je tým, který vše připravuje. Dnes už to není prohlídka nejen na celý den, ale třeba i na týden s ubytováním, stravováním a jinými zajímavostmi. Jak jsem vyposlechla, tak je důležité mít dobrý marketing. Lidé chtějí mít nějaký cíl. Proto se toto městečko soustřeďuje a podporuje legendy, bajky, kterých okolí sčítá nespočet. Hlavní je mít si z čeho vybírat. Každý rodič chce přece dát dětem to nejlepší a když jsou spokojené děti, jsou spokojení rodiče.

4.4 Draxmoor

obrázek 4 Draxmoor

zdroj:www.western.cz

Draxmoor je strašidelný zámek, který se nachází asi 4 km od westernového městečka v Dolní Rožince, kde je mimo jiné i Muzeum veteránů, Zámecký statek a Animal park.

Historie zámku je však úplně jiná. Kdysi to býval pivovar se sýpkou, který patřil k zámku rodu Mitrovských. Vystřídalo ho spousta majitelů a zámek měl i klasicistní podobu. Současnou podobu dostal až roku 1808. Tehdy se v jeho vyšších podlažích nacházely kanceláře a byty správy panství. Budova i nadále sloužila pro různé zemědělské účely, avšak nadále chátrala. Když ji v roce 2001 koupil současný majitel Libor Šíkl, byla to ruina, která byla určená k demolici. Musely se tak udělat nejnutnější opravy. Byla to především výměna podlah a střechy a dále už jen následovala otázka co s ním? Expozice věnovaná historii Vysočiny a stylová restaurace nezvítězila a proto se zde mohly dít tajemné věci. Slavnostní otevření Draxmooru bylo 24. června 2007. Dnes se jedná o dokončený projekt z Regionálního operačního programu Jihovýchod. Díky dotacím z Evropské unie mohla proběhnout rekonstrukce. (*interní informace*)

V prostorách této staré sýpky je ve třech patrech umístěna strašidelně - fantastická expozice, která zahrnuje atraktivní exponáty, jako jsou pohyblivé a ozvučené čarodějnice, obří drak a jiná hrůzná nadpřirozená stvoření. Začátek prohlídky je hned v první chodbě, kde je *Muzeum legend*. Zde může návštěvník shlédnout jedinečné nástroje, které se dříve používaly a přečíst si k čemu tyto nástroje sloužily. Zábavou jim k tomu bude i nahrávka s pověstmi z okolí. Dále následuje 3D kino, které vede

čarodějnice a provede tak návštěvníky svým skromným příbytkem. Při následném skončení filmu a průchodem tajemným portálem jsou návštěvníci vystaveni nejednomu překvapení. Z nejvyššího patra už není úniku, proto musí každý strašidelným výtahem. Ten kromě hrůzu nahánějících otřesů je spojen také se zvukovými a světelnými efekty. Pokud cestu výtahem návštěvník přežije, dostane se do pekelného sklepení, kde se ukáže, jaký je hřišník. Odtud pokračují návštěvníci na pohádkové nádvoří, kde se mohou občerstvit. Děti si mohou zaskákat na skákacím hradu, který je kopií sýpky. Nádvoří je také místo, kde se dá pořídit spoustu krásných fotografií. Najít zde můžete chaloupku na kuří nožce, hladovou studnu, obřího draka nebo koně s dobovými kočáry.

4.5 Muzeum veteránů Dolní Rožínka

Bylo slavnostně otevřeno 21. 6. 2009. Slavnostní pásku přestříhl pan Libor Šikl společně s vítězem Rallye Paříž Dakar panem Karlem Lopraisem a za přítomnosti sběratele Veterán – TATRA – Klubu pana Františka Proseckého. [17]

4.6 Zámecký statek

Místo ideální pro tvořivé děti. Ty si zde mohou vyzkoušet něco z lidových řemesel. Například práce s keramickou hlínou, výrobu svíček z medových plástů. K dispozici slouží i dílna, kde si návštěvníci mohou vyzkoušet moderní techniku, jakou je výroba bižuterie apod. Na tomto statku nesmí chybět koně, na kterých je možno se svézt nebo je jen pozorovat při krátkých programových ukázkách. Po celý rok slouží koně na statku k léčbě nemocných dětí, konkrétně jízda na nich. Tomu se říká hipoterapie.

4.7 Animal park

Je nový projekt určený především dětem a všem milovníkům pohádek. Animal park je místo plné známých postaviček z pohádek, filmů a zvířecí říše. Na vystavené exponáty se může sahat a na některé i sednout. Zde najdete i postavičky z Madagaskaru, Doby ledové, Shreka apod.

5 Okolí

K nejbližším zajímavostem okolí patří bezesporu **hrad Pernštejn** [18], zmíněný níže. Hned po Pernštejnu je dalším nejzajímavějším turistickým cílem v této oblasti **zřícenina hradu Zubštejn** [19, 20]. Ten kdysi patřil k sídlům mocnému rodu pána z Pernštejnu, s nímž se pojí celá historie. Zřícenina se tyčí na kopci nad obcí Pivonice nedaleko Bystřice nad Pernštejnem. Do dnešní doby se ze Zubštejna nejvíce zachoval pozdější palác a štítová průjezdni věž. Ze staršího paláce se zachovala jen spodní část. Dále jsou ještě patrné zbytky opevnění hradního jádra. Hradní zřícenina je volně přístupná. Dalším zajímavým místem k navštívení je **rozhledna Karasín** [21]. Ta leží na kraji obce Karasín, asi 3 km severně od Bystřice nad Pernštejnem. Stojí v nadmořské výšce 707 m a je to 30 m vysoká betonová stavba. Karasín má jednu vyhlídkovou plošinu ve výšce 25 m a rozhledna je celoročně volně přístupná veřejnosti. Zajímavostí rozhledny je určitě bezbariérový přístup pro vozíčkáře. Z rozhledny je pěkný výhled na vodní nádrž Vír, na okolní obce, na vrcholky Ždárských vrchů či na Svrateckou hornatinu. Přístupná veřejnosti je od roku 2002, konkrétně od 25. května. Ne každý má rád přírodní úkazy, proto si myslím, že návštěva **Horáckého muzea** [22] v Novém Městě na Moravě by mohla návštěvníka potěšit. Muzeum je zaměřené na lidovou kulturu. V severní části moravského Horácka se nachází stálá expozice sklářství, železářství a dějiny města s preferencí lyžařské tematiky, které je věnována největší část. Exponáty dokumentují vývoj tohoto sportu od jeho počátků na konci 19. století do současnosti, kdy se Nové Město na Moravě proslavilo opakovaným pořádáním běžeckých Světových pohárů. Další část expozice se týká vývoje výroby lyží, zasazené do prostředí stolařské dílny z 1. republiky.. Prohlídka muzea je vhodná pro návštěvníky všech věkových skupin.

V okolí westernového městečka je krásné okolí a je opravdu se na co těšit. Myslím z hlediska zajímavostí a památek. Uvedla jsem záměrně jen některé památky, které považuji za důležité, a které jsou velmi blízko městečku.

6 Na výlet do okolí

Trasy po okolí jsou rozdělené na pět částí a každý návštěvník si může vybrat, co ho zajímá.

- 1) Po stopách Santiniho
- 2) Na cestách s Babou Jagou
- 3) Putování po Bystřicku
- 4) Filmová procházka s Madagaskarem a Dobou ledovou
- 5) Za tajemstvím jeskyní

Všechny tyto trasy jsou mnou vymyšlené a dělala jsem je na základě mnou vyhledaných památek a také z hlediska vzdálenosti a náročnosti. Proto jsou některé trasy dál a jiné blíží. Návštěvník nemusí projít všechny památky, které mu nabídnu, může je samozřejmě i různě nakombinovat. Záleží na něm. Památky jsem zařadila i tak, jak postupují v mapě, aby se návštěvník nikam nevracel. Snažila jsem se také vyhovět tomu, že na westernové městečko jezdí především rodiny s malými dětmi, a proto jsem zvolené trasy směřovala především k nim. Navrhla jsem i trasy, které nadchnou návštěvníky z řad jednoho velmi známého českého architekta a na své si přijdou i ti, kteří mají rádi přírodu, historické památky a tajemno.

6.1 Po stopách Santiniho

Památky na Vysočině, které se pyšní zapsáním do Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO jsou hned 3. Jedná se o historické centrum Telče, židovskou čtvrť a baziliku svatého Prokopa v Třebíči, a v neposlední řadě o Poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou, vystavěného vynikajícím architektem italského původu, Janem Blažejem Santinim. Právě po stopách tohoto umělce se návštěvník vydá. Nezanechal tu totiž jen tento výjimečný kostel, ale i jiné památky. [23]

Kdo vlastně Santini byl? Už jako dítě byl nadaný kreslíř a zajímal se o architekturu. Odjel proto do Itálie, kde se jí mohl věnovat více. Po návratu do Čech dostával stále více zakázek, za které měl hodně peněz a byl proto váženým měšťákem, který měl

v Praze dva domy. Ke všem zakázkám přistupoval s velkou odpovědností a tvůrčím zápalem, ať už se jednalo o chrámovou architekturu nebo stavby užitkové. Žádnou práci nepovažoval za podřadnou, nic si neulehčoval a promýšlel i ty neméně stavební detaily. Všechny své projekty zhotovil pro řády cisterciáky, premonstráty, benediktiny. Spolupráce s kláštery byla plodná a měl štěstí i na velkorysé a osvětlené partnery, kteří ho v jeho záměrech podporovali. Za svou práci získával uznání, v soukromém životě však ne. Všichni 4 synové mu zemřeli v dětském věku, první manželka mu zemřela po 13 letech a sám zemřel ve 46 letech. Architektuře věnoval pouze dvě desetiletí, stačil však vytvořit 150 projektů! Některé projekty byly obzvlášť složité. Shrňme-li poznatky o Santinim do jedné věty, pak to byl muž, který chápal všechny představy a požadavky církve a vše dělal s osobitým způsobem. Nekopíruje středověké vzory, neuplatňuje gotické tvary mechanicky, ale pracuje s nimi a rozvíjí je v duchu tehdejšího vládnoucího uměleckého směru plného dynamiky, v duchu vrcholného baroka. [24]

Cesta nazvaná Po stopách Santiniho vede přes jeho známé památky na Vysočině, po tu nejvíc známou. Trasa je zvolená tak, aby návštěvník westernového městečka Šiklův mlýn ani jednu neminul. Památky jdou totiž popořadě, tak, jak je bude míjet a záleží jen na návštěvníkovi, u které památky se zastaví nebo jestli nějakou vynechá. Tak jak je tomu i u jiných navržených tras.

1) Zvole nad Perštejnem - Bobrová - Ostrov nad Oslavou - Obyčtov - Žďár nad Sázavou

Zvole nad Pernštejnem

Tato obec se nachází asi 4km od městečka. Dominantou obce je kostel sv. Václava stavěný v letech 1713 – 1717 podle plánu J. B. Santiniho. Ke slavnostnímu vysvěcení došlo v roce 1722. Před kostelem stojí socha sv. Jana Nepomuckého a částečně pozlacený železný kříž na pískovcovém podstavci. Má dvě věže a kopuli se svatováclavskou korunou, zeměkoulí a křížem. [25, 26]

Bobrová

Další zastávkou při cestě ze Zvole, je městys Bobrová. Při hledání Santiniho památek narazíme na kostel svatého Petra a Pavla v Horní Bobrově. Santiniho typické znaky na tomto kostele jsou dovnitř zajímavě zakřivené, vyduuté a vypouklé plochy. Starší i novější části stavby jsou sjednocené, východní komponované průčelí vévodí svažitému

náměstí městečka. Je tak dosaženou poutavého efektu, a dokládá se tak jen Santiniho představivost. [27]

Ostrov nad Oslavou

Santiniho hostinec leží ve středu obce, naproti kostelu, hned u hlavní silnice. Je to ojedinělá barokní a stavba, která má středoevropský architektonický význam. I dnes je její přízemí využíváno, především jako místní pohostinství. Je to stavba ryze světského charakteru, kde za vznikem stojí osvícený cisterciácký opat Václav Vejmuta. Jeho jméno také hospoda připomíná, neboť je postavena na půdorysu písmene W. Stavba vznikla zhruba ve stejné době, jako poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Z důvodu významnosti stavby Jana Blažeje Santiniho-Aichla, dalších významných staveb Santiniho v okolí a instalování stálé expozice o životě a díle Santiniho ve Žďáře, je místo hojně navštěvováno turisty. Bohužel stav budovy není dobrý, rekonstrukce se stále pouze plánuje. [28]

Při malém odbočení se z Ostrova nad Oslavou dostaneme na místo, kde najdeme další vynikající památku.

Obyčtov

V Obyčtově se nachází kostel od toho známého architekta. Ten leží při hlavní silnici, spolu se hřbitovem. Tato svatyně je zformována do podoby želvy jako symbolu věrnosti Panny Marii. Loď představuje želví tělo. Kostel je dokladem architektonického zoomorfismu² a symbolického přístupu v barokní architektuře. [29]

Žďár nad Sázavou

Poslední místo, kde se návštěvník zastaví, je kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře.

Žďár nad Sázavou je okresní město na Českomoravské vrchovině. Velká část města zasahuje do CHKO Žďárské vrchy. Najít tu můžeme Muzeum knihy, které spadá pod Národní muzeum v Praze, most s barokními sochami, zámek, dolní hřbitov, kde se nachází socha Anděla posledního soudu a další památky. [30]

² zobrazování boha ve zvířecí podobě

Vše začíná ve Francii, kde také vznikl nový řád cisterciáci a pod jejichž jménem se začaly stavět kláštery. Klášter ve Žďáře nesl jméno *Abbatia Nepomucena sub Monte Veridi* - po česku to znamenalo něco jako opatství nepomuckého pod Zelenou horou. Slovo nepomucké znamená nemluvit, jelikož mniši při práci nesměli mluvit. O stavbu se zasloužil opat Vejmuta, který pracoval společně se Santinim. Opat se rozhodl vystavět kostel zasvěcený sv. Janu Nepomuckému, protože klášter založili mniši ze světcova rodiště (jde zde asi o zázrak, na který narazila komise roku 1719, když vyjmuli lebku mučedníka, který zamřel před 300 lety a vypadl z něj kus načervenalé tkáně, byl to Janův jazyk). Bylo to pokládáno za zázrak. Tato událost vzbudila rozruch. Vejmuta položil základní kámen nového kostela na vrcholu kopce, jež byl porostlý hustým lesem, kterému se říkalo Černý. Vše nechal odlesnit a přejmenovat na Zelenou horu. *(Kružíková, seminární práce)*

Stavět se začalo podle Santiniho plánů v srpnu a po 3 letech roku 1722 27. září byl kostel s velkou slávou vysvěcen. Účastníci mohli vidět na způsob hvězdy postavený kostel do tvaru kříže. Jádrem stavby obestupovalo pět předsíní, ozdobených hvězdami – ty upomínaly na pět hvězd, které se postaraly kdysi o pohřeb mrtvého Nepomuckého mezi vlnami Vltavy.

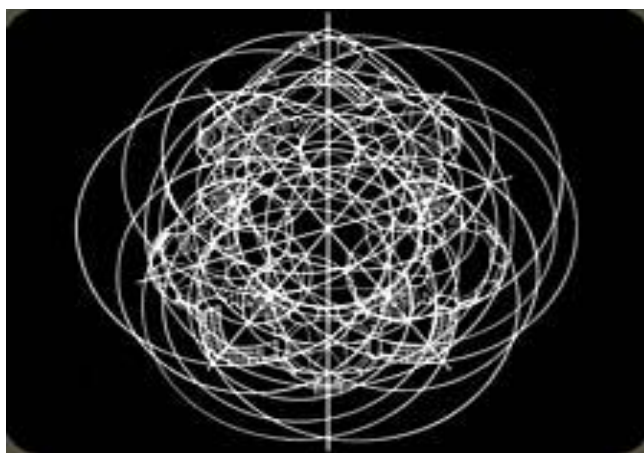
Celkové uspořádání objektu i jeho jednotlivé části jsou totiž nositelem určité symboliky, mají skrytý význam. Už samotné umístění areálu na významném kopci mělo naznačit, že příchozí najdou jakési spojení země s nebesy. Při vstupu se poutník ocitl ve světě, ve kterém neměl co dočínění - viděl fantasticky tvarovanou architekturu a nad hlavou nebe. Dojem upevňoval i to, že při obcházení nádvoří viděl kostel i vnitřní stranu ambitu s kaplemi ve stejné podobě. *(Kružíková, seminární práce)*

Důslednou symetrii si můžeme všimnout i na hlavním oltáři, a to sice sochu sv. Jana Nepomuckého. Když zakloníme hlavu, můžeme v samém středu vysoké klenby vidět štukátérsky ztvárněný Janův jazyk, znamení tohoto světce a symbol jeho mlčenlivosti. Objevuje se i ve tvaru lomených oken. Podle legendy Jan nevyzradil zpovědní tajemství. V celém chrámu i na nádvoří se také objevuje číslice 5 nebo její dvojnásobek. Pět oltářních výklenků, dvě pětice kaplí, které obklopují centrální prostor uvnitř kostela, pět bran a pět pětibokých kaplí začleněných do ambitu s deseti nárožími, to vše připomínalo sv. Jana prostřednictvím pěti hvězd v jeho svatozáři. Krom toho číslo pět symbolizuje i počet ran ukřižovaného Krista - Kristovu oběť, zatímco desítka je

symbolem božské vlády a desatero přikázání. Symbolický význam mají také gotické tvary, Santini jimi chtěl připomenout odkaz nepomuckých cisterciáků, kdy v jejich době vládla gotika. Dalším důvodem mohlo být připomenutí pražské katedrály sv. Víta, v níž byly uloženy Janovy ostatky.

O tomto významném díle by se jistě dalo dlouho povídat. Toto jsou ale asi nejdůležitější znaky, které návštěvník může vidět. Jen bych chtěla ještě podotknout, že tato stavba byla opravdu velmi náročná a dokazují to i půdorysy stavby.

obrázek 5 Půdorys

zdroj: www.santini.cz

6.2 Na cestách s Babou Jagou

Trasa takto nazvaná svědčí, že na této cestě návštěvníka strašidla neminou. Všude kam se podívají na ně bude číhat tato pohádková bytost, která nebude mít vždy svoji podobu a promění se tak například v netopýra, myš, hada, Bílou paní nebo v jiné strašidlo.

Dolní Rožínka – Nedvědice - Olešnice

Dolní Rožínka - Draxmoor

Tato obec se nachází asi 4km od Zvole nad Pernštejnem. Je také první zastávkou Na cestách s Babou Jagou. Nachází se zde Strašidelný zámek Draxmoor. V jeho třech patrech je k vidění strašidelně fantastická expozice kombinovaná s atraktivními exponáty. Návštěvník může shlédnout film v 3D podobě, čarodějnice všech podob, Drákulu a jeho rodinu, prince zakletého v žábu, Gryfa – postava lva s orlí hlavou, hřbitov s nejděním mrtvým, ale také strašidelný výtah, který vede do pekelného

sklepení a následný výstup na nádvoří, kde je možno shlédnout chaloupku na kuří nožce, draky apod. Třeba právě tady je ukryta ona Baba Jaga, ale v jaké podobě? [17]

Nedvědice - hrad Pernštejn

Tak právě sem vedou další stopy naší Baby. Do Nedvědic, nad kterým se tyčí hrad Pernštejn. Název nese od tehdejšího vládce lesů, medvěda. [31]

Zpátky k hradu Pernštejn. Je to jeden z nejnavštěvovanějších moravských hradů a stojí tu už pěknou řádku let. Nejeden návštěvník už tedy vystoupal po hornině slídě směrem k věžím tohoto majestátního hradu. Celý hrad potom je obložen slušivými arkýři, které vytváří zajímavý efekt. Způsobují, že plocha hradu v přízemí je menší než ve vyšších patrech. Za povšimnutí stojí také stavební materiál. Hrad je totiž celý vystavěný z mramoru. Tato pozdně gotická stavba má tlusté zdi, malá okna. Působivé klenby jsou každé jiné například křížové, valené nebo sklípkové. Samotný hrad je zakomponován do skály. Při jeho návštěvě se nesmí zapomenout na pověsti, které se tradují. Jedná se například o pověst o marnivé komorné nebo také o Bílé paní. [18]

Pověst zní takhle.. V době, kdy sídlil na Pernštejně Žibřid, byl hrad obležen početným zástupem nepřátel. Hradní pán měl dobře vycvičenou posádku a také jeho tři dcery se statečně bránily, ale přesila nepřátel byla značná. Pevné hradby sice útočníkům odolávaly, ale posádce začaly docházet zásoby. Žibřid se tedy rozhodl vyjednávat a nakonec sjednal příznivé podmínky k uzavření míru. Nepřátelské vojsko už pokojně vstupovalo do hradu, ale nejstarší rytířova dcera se nechtěla příměří podvolit. Nadále se bránila a nehodlala složit zbraň. Marně ji vlastní otec nabádal k rozumu. Útočníci už také sahali po mečích a to Žibřida rozčílilo. Přiskočil k neposlušné dceři a mohutný meč jí vrazil do prsou. Ta klesla mrtvá k zemi, ale pokoje nenašla ani po smrti. Od té doby se na Pernštejně zjevovala! Jakmile odbila jedenáctá, vždy kráčela přes nádvoří k hradu. Byla oděna v dlouhých bílých šatech, krásné zlaté vlasy měla rozpuštěné a u pasu jí zvonil velký svazek klíčů. A každé její zjevení zvěstovalo něco důležitého. Její veselá nálada předznamenávala nějakou radostnou událost, většinou narození potomka slavného perňštejnského rodu. V tom případě ji všichni vyhlíželi v radostném očekávání. Pokud si však natáhla černé rukavice a bědovala, vždy to znamenalo nebezpečí, neštěstí a smrt. Sama však nikomu neublížovala. (*Jurman, 2002, str. 16*)

Možná právě v Bílou paní se Baba Jaga proměnila, kdo ví, posoudit to necháme návštěvníka.

Olešnice - Muzeum strašidel

Strašidelná prohlídka se pomalu blíží ke konci a to znamená jediné, zastávku v Olešnici. Najdeme tu Olešnické muzeum strašidel. Sklepení bývalé ledárny, kde se od zimy do letních měsíců uchovával led pro řezníky, bylo postaveno pod bývalým hřbitovem na počátku 19. století. Od poloviny 20. století nebylo využíváno. Nové využití našlo sklepení otevřením muzea pověstí Olešnicka v r. 2003. Autorem pověstí ve vyprávění je PaedDr. Zdeněk Peša, autorem figurín strašidel a postav Mgr. Blanka Kudová. Pověsti nesou názvy: Na spravedlnosti, Zkamenělá svatba pod loukou, Nevěsta v rakvi, Rarášek, Polednice – Divoženka - Čarodějnice, Bludička - Světluška, Hejkal, Zrádná děvečka, Hastrmánka a Ďábel. O čarodějnicích se praví, že se lidem nevyhýbaly, naopak, zajišťovaly si u nich obživu. Protože kouzlily, dokázaly i léčit, vyhledávaly je mladé panny pro získání elixíru lásky, staré báby pro elixír mládí. Hospodáři k nim chodili pro léky pro dobytek a závistivci pro své podlé kousky na sousedy. Dopravním prostředkem bylo koště, místem jejich setkání nejvyšší kopce v okolí. [32]

Trasa Na cestách s Babou Jagou končí. Pro toho, kdo by ještě neměl dost strašidel se může vydat až do Pelhřimova. Tuto variantu nabízím buď jako samostatnou prohlídku nebo jako doplněk trasy. Kdyby se jednalo o to navštívit jen Pelhřimov, doporučuji navštívit i známe Muzeum rekordů a kuriozit.

Pelhřimov - Muzeum strašidel

Město se pyšní městskou památkovou rezervací s kubistickými prvky. O historii a památkách by se toho o tomto místě dalo jistě napsat hodně, ale trasa se soustředí na *Muzeum strašidel*. Vystavené exponáty jsou repliky nadpřirozených bytostí, které se v okolí Pelhřimova skutečně vyskytují nebo vyskytovaly. To je doloženo nejen ve vyprávěních očitých svědků, ale i zapsáno ve vlastivědných sbornících. Expozici vytvořil tým nadšenců za přispění finanční podpory Kulturních zařízení města Pelhřimov a Fondu Vysočiny v roce 2002. Z pohádkových bytostí je tu k vidění Bludný kořen, Běsové, Bludičky, Čarodějnice. O té se tu praví, že to je žena v rozervaných hadrech, žijící v chatrči poblíž okrajů vsí a měst, poblíž lesa, pracující - čarující, zaklínající 24 hodin denně a že existují dva typy, a to dobré a špatné, které škodí a

v neposlední řadě se také rády přeměňují v netopýry a jinou havěť. Dále Čerti, Drak, Duch, Hejkal, Klekánice, Kostlivec, Mezulíni, Meluzína, Plivník, Polednice, Rarášek a Vodník. Je určitě se na co těšit. [33]

Muzeum rekordů a kuriozit nabízí návštěvníkovi k ukázce unikátní expozici nesoucí přívlastky jako největší, nejmenší, nejdelší, nejtěžší, nejrychlejší, nejvytrvalejší apod. Muzeum mapuje unikátní výkony českých a světových rekordmanů, z nichž jsou někteří zapsáni v České knize rekordů v Pelhřimově. Vytřeštěné oči tak zůstanou každému návštěvníkovi při spatření obří pérové bundy, dřevěného kola, lodí a kytary ze sirek, obraz královny Nefertiti také ze sirek, portrét Mony Lisy z rýže, nejdelší šály, minimotorky a spousty dalších kuriozit. Komu by muzeum nestačilo, je tu i Procházka Českou knihou rekordů po Pelhřimově. Jedná se asi o 2km okruh, kde je k vidění největší poštovní schránka, obří spínací špendlík, nejdelší dřevěná tužka, nejmenší jezdecká socha na světě a nejvyšší rozcestník. [34]

6.3 Putování po Bystřicku

Dolní Rožínka - Nedvědice - Vír - Dalečín - Javorek

Lesopark Templ v Dolní Rožince

Dolní Rožínku, obec, jejíž dominantou je klasicistní zámek koncem 18. století založil majitel panství, hrabě Jan Nepomuk Mitrovský. Hned vedle zámku je anglický park. Ve své době patřil k nejkrásnějším na Moravě. V okolí nechal vybudovat několik staveb, ke kterým se od parku hvězdovitě rozbíhaly cesty se stromořadími. Dodnes se zachovaly pouze některé z nich, například lesopark Templ, obnovený v roce 1993. Tiché místo přímo vybízí k odpočinku, navíc tu najdete několik pěkných staveb – například egyptský obelisk, umělé kaskády nebo klasicistní kapli s hrobkou zakladatele. [35]

Vyhlídky Marialaube-Mariino loubí

Nedaleko Nedvědice, jak už nyní víme, se nachází hrad Pernštejn. Ne každému se chce dovnitř a rád by hrad pozoroval z povzdálí. Maria Laube (Mariino loubí) je krásná vyhlídka nad obcí Pernštejn, přímo proti dominantě místního kraje. Vyhlídku tvoří krásný altánek a vede k ní udržovaná pěšinka po žluté turistické značce. Podle dostupných informací nechal postavit na tomto místě původní altán hrabě Mitrovský. První opravu provedl mistr tesařský Josef Míček ze Smrčku někdy začátkem 30. let 20.

století. Mařenčino loubí (dosud často užívaný název Maria Laube z dob, kdy němčina byla u nás více užívaná) bývalo cílem turistů i tuláků, výletníků i milenců, návštěvníků hradu Pernštejna. Altán postupně chátral. Koncem 20. století zde byly už jen zbytky dřevěné konstrukce. V roce 2000 postavili zaměstnanci Lesů České republiky nový altánek. [36]

Vířská přehrada

Mohutná stavba nad Vířem zcela změnila zdejší krajinu a zatopila překrásné údolí kolem Chudobína. V roce 1949 začala příprava základů betonové hráze, která je dnes třetí nejvyšší hrází u nás (76,5 m). Materiál na stavenišť přepravovala lanovka z Bystřice. Celá stavba skončila v roce 1957. Vodní dílo Víř vzniklo především za účelem regulace průtoku v povodí Svatky, ale jeho význam byl hned v počátcích provozu rozšířen o využití pro vodárenské účely. Pitnou vodou je totiž díky Vířské přehradě zásobováno Novoměstsko, Bystřicko a část Žďárska. V poslední době i Brno. Bohužel díky tomu je tato krásná lokalita nepřístupná rekreaci i rybolovu, a pro její okolí platí vyhláška I. pásma hygienické ochrany. [37]

Hrad Dalečín

Poslední, nebo možná předposlední zastávkou bude gotický hrad Dalečín, respektive jeho zřícenina. Stojí na levém břehu řeky Svatky přímo v obci Dalečín. Datum založení hradu není znám, první písemná zmínka o něm je z roku 1358, kdy hrad přešel do rukou pánů z Pernštejna. Podle stavebních prvků se předpokládá jeho vznik kolem roku 1340 – takzvaná lucemburská gotika. Další léta existence hradu jsou pod vládou mocného rodu Pernštejnů. Začátkem 16. století však nastal obrat a hrad se stal pravděpodobně sídlem loupeživých rytířů, čemuž nasvědčuje fakt, že byl roku 1519 vyvrácen vojskem vedeným moravským zemským hejtmanem Artlebem Vranovským z Boskovic. Od té doby je hrad uváděn jako pustý. Přesná původní podoba dalečínského hradu není známa. Jisté ale je, že šlo o válcovou stavbu s vnějším průměrem 30 m, k níž z jihozápadu přiléhala hranolová věž. Hrad měl tři patra, jak o tom svědčí tři řady oken a také otvory po trámech v místech, kde bývaly stropy. Zachovala se jen část vysoké obvodové zdi s okny a cimbuřím, malý zbytek věže a pozůstatky hradeb. Stavba byla nejvíce poškozena tím, že z jejího kamene byl vystavěn zámek v sousedství, hospodářské budovy zámekového dvora a mnoho domů ve vsi.

Této zřícenině by prospěl archeologický průzkum, který by přispěl ke zjištění mnoha cenných informací o minulosti hradu i celé oblasti. [38]

obrázek 6 Hrad Dalečín

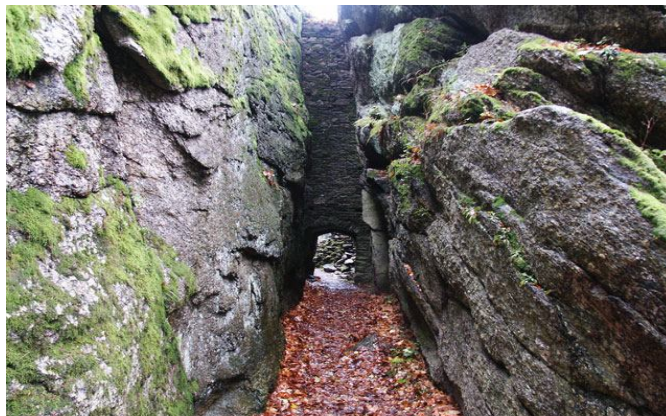

www.hrady.cz

Hrad Skály u Javorka

Hrad Skály byl založen mezi skalami nedaleko Javorka kolem roku 1380, rodem pánů ze Stařechovic. Před husitskými válkami tu sídlila loupežná družina Pušky z Kunštátu a v roce 1439 družina hejtmana Jana z Brezan. V dalším roce byl hrad jako sídlo loupežníků dobyt a vyvrácen. Archeologický průzkum v posledních letech prokázal několik zděných a srubových staveb, našla se slušná řádka nejrůznějších předmětů a více než metrová vrstva suti a trosk byla vyvezena. Zřícenina proto „prohlédla“ a stala se cílem pro hezký výlet. [39]

obrázek 7 Hrad Skály

zdroj:www.google.cz

Poslední navštívené místo je poměrně daleko od westernového městečka, proto je na návštěvníkovi, zda chce tuto památku vidět. K této trase jsem ji ale zařadila, aby návštěvník měl možnost shlédnout více shlédnout více objektů.

6.4 Filmová procházka s Madagaskarem a Dobou ledovou

Tato filmová procházka nás zavede za některými postavičkami z výše zmíněných filmů. Návštěvník se tak bude moc podívat do Hamrů nad Sázavou a do Jihlavy.

Hamry nad Sázavou - Hamerský vycházkový okruh - Jihlava - Zoo, Vodní ráj

Hamry nad Sázavou - Hamerský vycházkový okruh

Hamry nad Sázavou leží v údolí řeky Sázavy. Při příjezdu každého návštěvníka přivítá Hamroň. Je to strážce Hamrů a jedná se o abstraktní pojetí šneka a žáby v jednom, váže se k němu pověst. Vypráví o tom, jak se podivný tvor jménem Hamroň v zimě málem utopil v rybníce Dívka a jak ho zachránily statečné děti. Od té doby se praví, že tento tvor chrání každého, kdo se ztratí v lese a nejen to, nenechá taky, aby lidem z okolí bylo ubližováno. Proto mu také lidé do lesa nosili jídlo a pití. [40]

obrázek 8 Hamroň

zdroj: www.hamrynadszavou.cz

Další sochy nalezne každý, kdo se vydá po Hamerském vycházkovém okruhu. Sochař Michal Olšiak zde zanechal několik dalších soch, které stojí za zhlédnutí. Sochu mamuta, třeba právě toho jako z filmu Doba ledová, sochu koně, který se snaží vytáhnout vůz z vody nebo Mamlase, sochu připomínající starce s dlouhými vousy. Po

tomto okruhu se dostanete až na Konec světa, kde celník ve strážní budce hlídá historickou zemskou hranici Čechy - Morava. [41]

Jihlava-Zoo, Vodní ráj

Historické statutární město bylo založeno ve 13. století jako hornické s těžbou stříbra. Od roku 1982 je městskou památkovou rezervací a od roku 2000 centrem kraje Vysočina. Město také nabízí vysokoškolské studium. To je zde možné od roku 2004, a sice na Vysoké škole polytechnické. Z hlediska památek je také se na co těšit. Jedná se o rodiště známého malíře Gustava Mahlera. Pro jeho obdivovatele je tu Dům Gustava Mahlera, místo kde bydlel a kde se nachází jeho expozice. [42]

V historickém jádru se může nejeden návštěvník pokochat domy mnoha historických slohů a zbytky městských hradeb, kostely apod. Kousek od náměstí se ale nacházejí snad dvě nejznámější zajímavosti. Jedná se o jihlavské katakomby a Zoo. Katakomby jsou velmi rozsáhlé, tvoří až 25km, což je činí druhým největším podzemním labyrintem v ČR hned po Znojmu. Chodby jsou pod celým městem ve dvou až třech podlažích pod sebou v hloubce 2-14m. Tyto podzemní prostory sloužili lidem jako sklepy, kam ukládaly potraviny, ale i pro jiné účely. Veřejnosti jsou však katakomby známy především svojí svítící chodbou. Je to krátký úsek katakomb, jehož stěny ve tmě svítí slabě nazelenalým světlem. Příčiny dosud nebyly objasněny, a proto jsou katakomby také jedním z nejvíce navštěvovaných míst v Jihlavě. Někteří dokonce věří, že se zde odehrávají i paranormální jevy. Zpřístupněno je však jen několik metrů. [27]

Zoo Jihlava. Právě tady začíná trasa návštěvníka westernového městečka. Ta leží v malebném údolí řeky Jihlávky. V areálu jsou vodní plochy, zalesněné svahy, louky i skály a to v blízkosti centra města, asi 10 minut pěší chůze. Originálně architektonicky řešený nový vstupní areál se nachází v bezprostřední blízkosti parkoviště, což ocení hlavně motoristi. Zoo poskytuje návštěvníkům možnost občerstvení, upomínkové předměty, netradiční dětský koutek. Množství laviček a parková úprava nabízí odpočinek. Jihlavská *ZOO bez mříží* je otevřena celoročně, návštěvníkovi nabízí přes 150 druhů exotických zvířat, včetně druhů ohrožených vyhoubením. Specializuje se na chov kočkovitých šelem, opic a plazů. Přístupné jsou mu také tři pavilony exotarium s expozicemi opic a plazů, pavilon šelem a Amazonský pavilon. Snad největším lákadlem je ale africká vesnice Matongo. Komplex deseti chýší a několika menších přístřešků slouží k praktickým účelům. Dveřmi se siluetou netopýra vstoupíte do teritoria pro

zlatého kaloně – netopýr. Samostatný domeček obývají zdánlivě nesourodí nájemci jako mangusty žíhané, želvy ostruhaté a gabunské zmije. Nejkrásnějším místem je zřejmě laguna s prosklenou ubikací pro plameňáky, zatímco sousední chýši obývají lemuři kata. Ty lze zahlédnout i na ostrově, který je jen o něco menší než ten opravdový Madagaskar. Další chýši je luxusní kozí chlívek pro oblíbené kamerunské kozičky. Matongo bylo postaveno za pět měsíců. Hlavním dodavatelem stavby byl EKON družstvo. Hodnota stavby přesáhla 10 milionů Kč. Slavnostní otevření se konalo 23. června 2003. Ze zajímavostí ZOO - nejmenší na světě: poddruh tygra (sumaterský), medvěd (malajský), vydra (malá), opice (kosman zakrslý). největší na světě: klokan (rudý), hlodavec (kapybara), papoušek (ara hyacintový). největší kolekce drápkatých opic v republice. Trasa nazvaná Filmová procházka s Madagaskarem a Dobou ledovou nám v tomto areálu umožní shlédnout hned dvě postavičky z tohoto krásného filmu. Návštěvník se tak zblízka může podívat třeba na zebra Martyho nebo na hrošíka Glorii. Hrdého lva Alexe ani žirafu Melmena zde nenajdete, ale jemu podobný tygr a ostatní zvířata oslní určitě také. [43]

Nejenom Glorie z výše zmíněného filmu měla ráda vodu, ale také král doby ledové v ní byl - žil neustále, myslím tím ve zmrzlé podobě. Proto další cíl je jasný. Navštívit Vodní ráj. K dispozici je krytá část a venkovní část. Krytá část nabízí velký rekreační bazén, vířivý bazén, dětské brouzdaliště, suchou saunu, parní kabinu, turbosolárium, masáže a odpočinkovou zónu. Velký bazén má také co nabídnout, nachází se zde tobogán, perličková lůžka, vodní lůžka, chrliče, vodopády, stěnové masážní trysky a spoustu dalších atrakcí. Venkovní část nezůstává pozadu. K dispozici má velký bazén, dětský bazén, brouzdaliště, travnaté plochy. Z vybavení velkého bazénu bych zmínila velký hřib, vodní hrad, aquadrom, vodní clona, podvodní vzduchovače, ucpávačky, malou vzduchovku. K dispozici jsou také volejbalové a tenisové hřiště. [44]

6.5 Za tajemstvím jeskyní

Kunštát - jeskyně Blanických rytířů - Moravský kras

Poslední a zároveň nejdelší památkou, za kterou se návštěvník může vydat je jeskyně Blanických rytířů u Kunštátu a dále velice známý Moravský kras. Zvolila jsem právě tyto dvě, protože se jedná o jeskyně a jsou poměrně blízko sebe. Zařazuji jen tyto dvě z hlediska vzdálenosti.

Rudka-jeskyně Blanických rytířů

Jeskyně Blanických rytířů je unikátní dílo inspirované českou historií. Nachází se nedaleko města Kunštátu, na kraji obce Rudka, v nitru kopce nazvaného Milenka. Tvůrcem je sochař pan Rolínek, který spolupracoval s panem Burianem a společně tak chtěli přilákat návštěvníky do Kunštátu. První sochou byla socha Masaryka. Tehdy měla 13m a byla největší ve střední Evropě, dnes už jsou zde jen obrovské boty na podstavci. Blaničtí rytíři vznikly v pískovcové skále. Hlavní postavou je jezdecká socha svatého Václava. Některé sochy jsou opracovány jen hrubě, protože byl pak Rolínek při jejich výstavbě velmi nemocný. Přestože dílo nikdy nedokončil, je určitě se na co dívat. Hned při vstupu na vás totiž vykoukne mohutný kamenný lev. Dílo je velice propracované i přesto, že sám sochař lva nikdy neviděl a pracoval jen podle obrázku. Okolí jeskyně je upraveno jako park a pomalu se začíná stávat galerií. Jezdí sem totiž mladí sochaři, kteří v rámci mezinárodních sochařských sympozií tvoří nové sochy a navazují tak na práci Stanislava Rolínka. [45]

Moravský kras

Patří mezi nejvýznamnější krasové oblasti ve střední Evropě. Více než 1000 jeskyní je známo veřejnosti, z toho jen pár přístupných veřejnosti. Punkevní jeskyně s možností plavby po podzemní říčce Punkvě s prohlídkou dna propasti Macocha, Kateřinská jeskyně známá unikátními hůlkovými stalagnity, jeskyně Balcarka s krásnou a barevnou krápníkovou výzdobou a Sloupsko-šošůvské jeskyně, tvořené mohutnými chodbami a podzemními propastmi.

Pozoruhodné jsou krasové kaňony Pustý a Suchý žleb. Propadání Bílé vody, Amatérská jeskyně, která je ale veřejnosti nepřístupná. Skvělý zážitek přináší pohled do hlubin propasti Macocha z Horního nebo Dolního můstku. Jedná se o největší propast svého druhu v České republice i ve střední Evropě. Dominantou střední části Moravského krasu je Rudické propadání, kde pod zem mizí vody Jedovnického potoka a zpět na zemský povrch vyvěrají až po dvanáctikilometrové pouti tajuplným podzemím u Býčí skály v Josefově. Veliký význam mají i fauna a flora, které jsou předmětem přísné ochrany. Je to také největší a nejlépe vyvinuté krasové území v ČR, a proto bylo prohlášeno za chráněnou krajinnou oblast. Pouze na dně propasti Macocha je možno najít vzácnou kruhatku Matthioliho. Krasové území je také domovem netopýrů. [46]

Při vstupu do CHKO je důležité držet se jistých pravidel. Není dovoleno poškozovat a znečišťovat přírodu, poškozovat povrchové i podzemní krasové jevy, chodit mimo značené cesty a trasy, vjíždět motorovými vozidly mimo veřejné komunikace, ničit květenu, zvířenu, lesní porosty, tábořit a rozdělávat ohně a vstupovat do nepřístupných jeskyní. Do jeskyní Moravského krasu je přísně zakázáno vodit či nosit zvířata, a to ani skrytá v tašce. Návštěvníci se zvířaty nebudou do jeskyně průvodcem vpuštěni. Je také zakázáno jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody. [27] Zákazů je opravdu hodně, ale návštěva stojí opravdu zato.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo seznámení běžného člověka s pojmem western - Divoký západ, spojený se vznikem westernových městeček v republice, jako turistických atrakcí. Konkrétně jsem se zaměřila na počátky jednoho z nejnavštěvovanějších westernových městeček na Vysočině, Šiklův mlýn. Z knižních publikací ohledně westernu a westernových městeček jsem nenašla žádné, které by jim byly konkrétně věnované. Na základě toho jsem ke své práci navštívila majitele Šiklova mlýna, který mě podrobně seznámil se všemi náležitostmi toho areálu, jako je vznik městečka samotného, rozvoj celého areálu a další budování. Cílem je návštěvníka a turistu blíže seznámit s pojmem westernová kultura prostřednictvím Šiklova mlýna. Ukázala jsem mu možnosti zábavy, jako je například půjčovna kostýmu, vyzkoušet si může hod tomahawkem, projet se na elektrickém býku, na koni, vyzkoušet si střelbu s lukem, vyrýžovat si zlato nebo využít další zábavní areál, jako je jít se projet na čtyřkolkách nebo se nechat postrašit ve strašidelném zámku Draxmoor, který je odsud nedaleko. Zaměřila jsem se ale i na to, že má návštěvník městečka také jiné možnosti zábavy, než jsou atrakce na westernu. Na základě toho jsem navrhla 5 tras, které svou rozmanitostí mají posloužit k objevování dalších krás kraje. Tyto navržené trasy jsem udělala od nejbližších míst, kterých jsem zařadila více, po ty nejvzdálenější, těch je také méně. Cílovou skupinou neurčuji záměrně, protože chci, aby tyto výlety sloužily všem věkovým kategoriím. První trasou – Po stopách Santiniho jsem upozornila na vynikajícího architekta Santiniho, který na Vysočině zanechal hned několik památek. Na cestách s Babou Jagou - zde návštěvníka zavádím do oblasti tajemna, konkrétně na začátku na strašidelný zámek Draxmoor. Chtěla jsem tím upozornit na ojedinělost této atrakce v České republice. Přírodních útvarů v této oblasti je nespočet. Dávám to najevo trasou číslo 3 s názvem Putování po Bystřicku. Tyto krásy se nikdy neokoukají, proto jsem jich vybrala hned několik. Výsledkem je i šetření portálu vysocinatourism.cz, který uvádí ve svých statistikách, z roku 2008, státní hrad Pernštejn jako 3. nejnavštěvovanější místo na Vysočině. Tak jako byly zfilmovány významné postavy Divokého západu, jsem i já šla ve Stopách filmů. Konkrétně Doba ledová a Madagaskar. Tyto pohádky znají především děti, proto navrhuji možné zlepšení názvu pro seniory a ostatní, kteří neví, o co se jedná. Trasa by se mohla tedy jmenovat například Relaxování na Vysočině, Mokré cestování za zvířátky apod. Poslední a

nejvzdálenější je výlet s názvem Za tajemstvím jeskyní. Touto cestou ukazují návštěvníkovi skalní útvary.

Při této práci jsem využila vlastní zkušenosti a vědomosti, které jsem získala během svého studia. Nápomocí mi bylo i mnoho informací o kraji Vysočina, ve kterém žiji a se kterým jsem se podrobně seznámila v seminárních pracích na vysoké škole.

Bakalářskou práci jsem dle mých očekávání splnila a věřím, že je kvalitním materiálem pro westernové městečko Šiklův mlýn a jiné organizace, hlavně pak pro návštěvníky, pro které bude tato práce vysvětlením pojmu westernová kultura, s úplnými začátky Divokého západu a zaměřením se na westernové městečko na Vysočině. Návštěvníky jsem upozornila i na to, že je to jedinečný zdroj informací o Šiklově mlýně. Věřím, že i zpracované trasy pomohou zvětšit nadhled návštěvníkovi a turistovi městečka, na poznání blízkého i vzdálenějšího okolí.

Použitá literatura

Knižní publikace:

Interní zdroje

JAKUBÍKOVÁ, D.: *Marketing v cestovním ruchu*. Praha : Grada Publishing, 2009, 288s., ISBN 978-80-247-3247-3

JOHANSON, P.: *Dějiny amerického národa*. Praha : Academia, 1997, 850s., ISBN 80-200-0799-7

KIRÁLOVÁ, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha : Ekopress, 2003, 173s., ISBN 80-86119-56-4

KLEVISOVÁ, N.: *Kovbojové*. Praha : Fortuna Print, 1995, 63s., ISBN 80-85873-11-7

NAVRÁTIL, J.: *Stručné dějiny USA*. Praha : Svoboda, 1984, 526s., 2. vydání

Seminární práce z geografie CR Dana Kružíková 2008

Seminární práce z Kulturního dědictví CR Dana Kružíková 2008

TINDALL, G. B.: *Dějiny Spojených států amerických*. Praha : Lidové noviny, 1996, 897s., 2. vydání, ISBN 80-7106-088-7

JURMAN, H : *Zubštejnské dědictví*. Tišnov : Sursum, 2002, 2. vydání, ISBN 80-7323-003-8

Internetové zdroje:

[1] Divoký západ - Pistolníci a banditi. In *Divoký západ* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2008 [cit. 2008-08-27]. Dostupné z WWW: <<http://abc.blesk.cz/clanek/serialy/8538/divoky-zapad-pistolnici-a-banditi.html>>.

[2] Jak se psala historie Divokého západu. In *Jak se psala historie Divokého západu* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2008 [cit. 2008-08-27]. Dostupné z WWW: <<http://magazin.libimseti.cz/pro-muze/2206-jak-se-psala-historie-divokeho-zapad>>

[3] Kovboj. In *Kovboj* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-04-08]. Dostupné z WWW: <<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ijBRDW4xBU8J:www.kovboj.info/+kovboj&cd=13&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&source=www.google.cz>>.

[4] Ženy Divokého Západu. In *Dámská sedla v ČR a SR* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2005 [cit. 2005-08-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.ds.pamatky.net/?p=64&language=cs>>.

- [5] Dobří a zlí na Divokém západě. In *Dobří a zlí na Divokém západě* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2008 [cit. 2008-06-02]. Dostupné z WWW: <<http://mikedenik.blog.cz/0806/dobri-a-zli-na-divokem-zapade>>.
- [6] Western time- Legendy Divokého západu. In *Western time - Legendy Divokého západu* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mgmchannel.com/czech-republic/content/western-time--legendy-divokeho-zapadu.html>>.
- [7] Stonetown. In *Stonetown* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-04-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.stonetown.cz/>>.
- [8] Western City Corral. In *Western City Corral* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2002 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.wcc.westerners.cz/>>.
- [9] Rolftown. In *Rolftown* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2010 [cit. 2010-08-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.obchod-stanek.cz/rolftown/>>.
- [10] Halter Valley. In *Haleter Valley* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2002 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.haltervalley.cz/>>.
- [11] Western Park Boskovice. In *Western Park Boskovice* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <http://www.westernove-mestecko.cz/>
- [12] Country areál Nový Texas. In *Coutry areál Nový Texas* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.novytexas.cz/>>.
- [13] Westesternové městečko Jívka. In *Westernové městečko Jívka* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2008 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-hradeckralove.cz/products/westernove-mestecko-jivka/>>.
- [14] Fort Hary. In *Fort Hary* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2009-01-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.forthary.wz.cz/home.html>>.
- [15] Ranč Orel. In *Ranč Orel* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.ranc-orel.cz/>>.
- [16] Ranč Kostelany. In *Ranč Kostelany* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2004 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.kostelany.cz/cs/>>.
- [17] Šikland. In *Šikland* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.western.cz/>>.
- [18] Hrad Pernštejn. In *Hrad Pernštejn* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.hrad-pernstejn.cz/>>.
- [19] Zřícenina hradu Zubštejn. In *Zřícenina hradu Zubštejn* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.atlasceska.cz/kraj-vysocina/zricenina-hradu-zubstejn/>>.

- [20] Zřícenina Zubštejn. In *Zřícenina Zubštejn* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.turistika.cz/vylety/zricenina-zubstejn--1>>.
- [21] Rozhledna Karasín. In *Rozhledna Karasín* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2000 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.turistik.cz/cz/kraje/vysocina/okres-zdar-nad-sazavou/zdanice-okres-zdar-nad-sazavou/rozhledna-karasin/>>.
- [22] Horácké muzeum Nové Město na Moravě. In *Horácké muzeum Nové Město na Moravě* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://hm.nmmn.cz/>>.
- [23] UNESCO památky. In *UNESCO památky* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/>>.
- [24] Santini. In *Santini* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.santini.cz/>>.
- [25] Z historie obce. In *Zvole* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2006 [cit. 2006-02-24]. Dostupné z WWW: <http://mesta.obce.cz/zvole/vismo/dokumenty2.asp?id_org=19408&id=53&p1=60>.
- [26] Zvole nad Pernštejnem. In *Mikroregion Bystřicko* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=36>>.
- [27] Bobrová. In *Bobrová* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Bobrov%C3%A1>>.
- Jihlava. In *Jihlava* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-11]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihlava>>.
- Moravský kras. In *Moravský kras* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Moravsk%C3%BD_kras>.
- [28] Santini - Hostinec v Ostrově nad Oslavou. In *Santini - Hostinec v Ostrově nad Oslavou* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2008 [cit. 2008-09-02]. Dostupné z WWW: <<http://kubikova.blog.denik.cz/c/48200/Santini-hostinec-v-Ostrove-nad-Oslavou.html>>.
- [29] Historie farního kostela v Obyčtově. In *Kostel Navštívení Panny Marie* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2005 [cit. 2011-10-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.hradycz.cz/index.php?OID=3549>>.
- [30] Žďár nad Sázavou. In *Žďár nad Sázavou* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.zdarns.cz/o-meste/>>.
- [31] Hrad Pernštejn. In *Městys Nedvědice* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.nedvedice.cz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=4>>.

- [32] Olešnické muzeum strašidel. In *Olešnické muzeum strašidel* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2005 [cit. 2005-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.olesnice.cz/view.php?cisloclanku=2005022501>>.
- [33] Muzeum strašidel v Pelhřimově. In *Muzeum strašidel v Pelhřimově* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.pelhrimovsko.cz/strasidla/>>.
- [34] Exponáty. In *Muzeum rekordů a kuriozit Pelhřimov* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2010 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.muzeumrekorduakuriozit.cz/muzeum-rekordu-a-kuriozit/z-exponatu-muzea/>>.
- [35] Za tajemstvím lesoparku Templ v Dolní Rožínce. In *Habří* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2011 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.habri.eu/cs/tipy-na-vylet/trasy-pesky/za-tajemstvim-lesoparku-templ-v-dolni-rozince.html>>.
- [36] Maria Laube. In *Maria Laube* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2006 [cit. 2006-06-23]. Dostupné z WWW: <http://www.facebook.com/update_security_info.php?wizard=1#!/marialaube?sk=app_4949752878>.
- [37] Vírská přehrada. In *Vírská přehrada* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2004 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.virvudolisvratky.cz/virska-prehrada/>>.
- [38] Hrad. In *Obec Dalečín* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2009 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.dalecin.cz/index.php?clanek=13>>.
- [39] Propagační materiály. In *7 divů Bystřicka* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2010 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <http://www.info.bystricenp.cz/sites/default/files/propagacniLetaky/divy_bystricka.pdf>.
- [40] Hamroň. In *Hamy nad Sázavou* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2007-10-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.hamrynadsazavou.cz/view.php?cisloclanku=2007100007>>.
- [41] Křížem krážem Vysočinou. In *Toulky* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2006 [cit. 2006-07-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.alena.ilcik.cz/0607vysocina.php>>.
- [42] TIC v Jihlavě. In *Historie* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <http://www.tic.jihlava.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=100399&id=1001&p1=1014>.
- [43] Zoologická zahrada Jihlava. In *Zoologická zahrada Jihlava* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2003 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.zoojihlava.cz/index.php?menu=7>>.

[44] Vodní ráj. In *Vodní ráj* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2007 [cit. 2007-08-01]. Dostupné z WWW:
<http://www.vodniraj.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=600046&id_ktg=51&p1=53>.

[45] Jeskyně Blanických rytířů. In *Jeskyně Blanických rytířů* [online]. [s.l.] : [s.n.], 199? [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rudka.cz/jeskyne>>.

[46] Moravský kras. In *Moravský kras* [online]. [s.l.] : [s.n.], 2005 [cit. 2011-05-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.moravskykras.net/moravsky-kras.html>>.